

MAGYARAI

+ 3 lei

Taxa postala piatita la
aprobarea Dir. Gen. P.

T. „Otthon“ Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA
VII., Erzsébet-körút 9-11.
BUDAPEST

Director și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inregistrare in Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr. Gyárfás Elemér**

Franciaország elrendelte a legszigorubb határozatot Spanyolország felé

Angol politikai körök nagy horderejűnek tartják a francia lépést. — Élénk diplomáciai tevékenység a benemavatkozási bizottság ülése e ött. — Remény van a mielőbbi angol-olasz megegyezésre

Párizsból jelentik: A londoni semlegességi bizottság keddi ülése döntő fontosságúnak ígérkezik. Párizsban valószínűnek tartják, hogy angol részről igen erősen fogják fellépni az önkéntesek visszahívására vonatkozó terv érdekében. A szélső baloldal újabb rohamot intéz a semlegességi politika ellen és a *Ce Soir* a legújabb angol-olasz tárgyalásokról, valamint az Olaszországnak tulajdonított indítványról aggodalommal állapítja meg, hogy *Mussolini* újabb diplomáciai offenzívát kezdett a spanyol köztársaság ellen. Ezt az offenzívát az tette lehetővé, hogy Franciaország az angol nyomásnak engedve, lezárta a pireneusi határokat. A lap végül attól tart, hogy *Chamberlain* diplomáciája meghátrál *Mussolini* előtt és

Anglia hajlandó lesz az angol-olasz egyezmény gyakorlati életbeléptetését különválasztani a spanyol kérdés rendezésétől.

Londonban remélik, hogy a bizottság elfogadja a szovjet kifogások leszerelésére készült újabb angol tervet, de lehetséges, hogy tekintettel a bizottság munkájának lassúságára, *Mussolini* az elszállítási terv hatályba lépésének gyorsabb megvalósítását ajánlja majd *Chamberlain*nek. Arról volna szó, hogy ha a két spanyol küzdő fél Anglia és Olaszország számára elfogadható feltételek mellett fegyverszünetet létesítené, akkor még lehetne oldani az önkéntesek elszállítását a nehézkes benemavatkozási bizottság kikapcsolásával.

Francia és olasz engedékenység a spanyol kérdésben

Londonból jelentik: Itteni értesülés szerint az angol kormánynak sikerült a francia kormányt rávenni arra, hogy eleget tegyen *Mussolini* kívánságának és Párizsból már megérkezett a hivatalos jelentés Londonba, mely szerint

a francia kormány elrendelte a legszigorubb határozatot Spanyolország felé. Mától kezdve semmi hadianyag nem mehet át Spanyolország felé sem vízen, sem szárazon, sem a levegőben.

Ezzel a rendelkezéssel a francia kormány teljesen magáévá tette a benemavatkozás elvét. A francia lépést angol kormánykörökben nagy horderejűnek tartják és biztosra veszik, hogy most már a legrövidebb időn belül megtörténik az olasz-francia kiengesztelődés is. *Mussolini* az utóbbi napokban hajlandónak mutatkozott lényeges engedményekre. Nem ragszkodik többé *Franco* tábornok végleges győzelmének bevárásához, hanem attól függetlenül veszi fel a tárgyalások fonalát Franciaországgal. A *Ciano* és *lord Perth* közötti újabb tanácskozások arra mutatnak, hogy *Róma* és *London*, illetve *Róma* és *Párizs* között rövid idő alatt létrejön a megegyezés.

Rómából jelentik: *Ciano* külügyminiszter és *lord Perth* angol nagykövet hétfőn egy óra hosszat tanácskozott egymással. A *Reuter* római tudósítójának értesülése szerint a spanyol kérdés egyes vonatkozásairól volt szó. Tekintettel mindkét kormánynak arra a kívánságára, hogy az angol-olasz egyezmény mielőbb hatályba léphessen, a londoni estilapok arra céloznak, hogy fegyverszünet létesülése Spanyolországban lehetővé tenné a benemavatkozási bizottság kikapcsolását. Az *Evening Standard* szerint Franciaországnak az az elhatározása, hogy megtiltotta a hadianyagszállítást a spanyol köztársaságnak, meggyorsítja a további fejleményeket. Anglia, Franciaország, Olaszország és Németország a semlegességi bizottság keddi ülésén elfogadják az önkéntesek elszállítására vonatkozó angol javaslatot. Ezután azonnal Spanyolországba utazik az elszállítást előkészítő bizottság és nemsokára ratifikálni lehet az angol-olasz egyezményt.

ÁREMLEKEDÉS OLASZ ÉRTEKEKBEN A LONDONI TŐZSDÉN.

Londonból jelentik: Az itteni tőzsdén nagy áremelkedés volt olasz értékekben. Ennek magyarázata az, hogy rövidesen számítanak az angol-olasz egyezmény életbeléptetésére.

Rövidesen megkezdí működését a légitámadások megvizsgálására kiküldendő bizottság

Londonból jelentik: Az alsóház hétfő délutáni ülésén *Buttler* államtitkár nyilatkozott a spanyolországi légitámadások megvizsgálására kiküldendő bizottság előkészületeiről. Hangsúlyozta, hogy az előkészületek már befejezéshez

közelednek. A bizottság tagjai angolok, svédok és norvégok, székhelye Toulouse. A bizottság valamennyi esetben csak a spanyol küzdő felek egyikének kérésére indítja meg a vizsgálatot

A mi betűnk

(P. I.) Lapunk olvasói már értesültek arról, hogy a nyomtatott betű nagy jubileumára, Gutenberg halálának félévezredes fordulójára már most nagyban készülődnek. Nagyszabásúnak ígérkezik ez a jubileum. Egész világot fog megmozgatni, hiszen a nyomtatott betű és Gutenberg neve is mindenütt otthon vannak. Szellemi életünk és ezzel emberi méltóságunk legveleje olyan szoros kapcsolatba fűződött a betűvel, a könyvvel, hogy a szellemi közvetítésnek, ismeretszerzésnek, kibontakozásnak alkalmasabb eszközt alig is képzelhetjük el. Ami az étellel egy összeforr, az szinte egy lesz vele és lassan nélkülözhetetlenné válik. De ezzel együtt jár a megszokás és a vele szemben való közömbösség is. Pedig sokszor jó ráeszmélni az ilyen értékekre és azokra az erőkre, amelyek bennük rejlenek.

A Gutenberg-jubileum keretében gondolnunk kell a mi szűkebb jubileumunkra is. Talán ezek közelebb hozzák hozzánk a nyomtatott betű jelentőségét. Ebben az évben negyvenöt éves az első nyomtatott magyarországi könyv, a Budai Krónika. Hess András nyomdájából került ki és ma már csak két példány ismeretes ebből a kiadásból. Azóta a magyar könyvnyomtatás már dicsőséges utat járt meg, úgy, hogy az idestova félévezredes idő gazdagságát és sikereit összefoglalni, vagy csak hozzávetőlegesen is felmérni nagyon nehéz feladat lenne.

Tegyünk még egy lépést és hatoljunk még jobban be a mi szűkebb népi életünkbe. Ha a transzylvániai könyvnyomtatás adatai között keresgélünk, a mi számunkra fontos és jelentőségteljes adatai bukkanunk. P. Kájoni János ferencrendi szerzetes életével van ez szoros összefüggésben. P. Kájoni János neve nemcsak a ferencrendiek történetéből magaslik ki, hanem az első között van a transzylvániai magyar katolikus műveltség harcosai és általában a könyvnyomtatás terjesztői között is. A visszaemlékezésre az ad alkalmat, hogy a P. Kájoni által alapított ciucsumuleui híres nyomda most 340 éves. Ez a nyomda elégitette ki hosszú időn keresztül a Székelyföld szükségletét. Szinte hihetetlen az, hogy csak 1911-ben adta át a helyét a modernebb felszerelésű, a kor követelményeinek megfelelő gépeknek. Három évszázad nagy idő, különösen a mi életünkben. Három évszázad történelméhez nagyon sok küzdelem, nagyon sok öröm és bánat fűződik. Három évszázad nagy próba, amely hebizonyíthatja, hogy valamely intézményünk gyökerei a népi mélységekig nyulnak és lelkiismeretesen megtették kötelességüket a népközösséggel szemben. A ciucsumuleui ferences nyomda fényesen kiállotta a nagy próbát azzal, hogy működött és virágzott, hogy teljesítette a feladatát. Nagy intézményekhez nagy nevek szoktak fűződni rendszeren az elindulásnál, vagy az időközönkénti fellendüléseknél. De talán lényegesebb az ilyen intézményeknél az a sok szürke katoná, az a sok ismeretlen építőteglá, amely a maga ismeretlen alázatosságában szolgálja a nagy ügyet. És így amikor a régi ciucsumuleui ferences nyomdára emlékezünk, P. Kájoni János kimagasló alakja mellett feltűnik a betű sok-sok ismeretlen munkása, a betűszekrények és gépek fölött hajló sok ferences barát.

Ez a jubileum, a ciucsumuleui ferences

Könyvek:

Both Tihámér: Üdvözlégy Oltárszentség . . . 223 lei
 Gerey Jolán: Ha tudnád . . . . . 90 "
 Schmidt: A megváltás szolgál . . . . . 162 "
 Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 "
 Megrendelhetők: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

nyomda jubileuma egészen közel van hozzánk. A miénk. A mi ügyünk. Benne és általa érzékeljük a betű, a nyomtatott írás roppant fontosságát életünkben. Benne tudjuk felmérni, hogy mily nagy utat kellett megtenni a katolikus magyar könyvnyomtatásnak a mai helyzetig. A betű, az írás a szellem fegyvere. Mert a szellem haladása állandó térfoglalás, harc és küzdelem. A világosság küzdelme és térfoglalása a sötétségben. Kedves nekünk minden betű, minden sor írás ebben a küzdelemben a ciucsümleui nyomda primitív énekes és imakönyveitől kezdve a mostani magas színvonalu folyóiratokig, könyvekig, újságokig és másfajta írásoig.

Kedves nekünk minden katolikus magyar szellemet hordozó betű, mert a betűből a szellem életet csíhol ki és így terem meg közöttünk, bennünk a világos, eligazodott katolikus lélek és a katolikus öntudat. Öntudat nélkül nincs eligazodás, nincs célkitűzés, állandó célítás, tehát nincs kitartás és siker sem. Lehetnek a szellemnek más útjai és eszközei is, de a betűnek, a nyomtatott írásnak a fontosságát senki sem becsülheti le ebből a szempontból.

A mi visszaemlékezésünkben van tehát kegyelet is. Ez már önmagában véve is méltó az emberhez. De a mi visszaemlékezésünk sokkal több ennél. Ráébredés a mi betűnk, nyomtatott írásunk fontosságára. Ráébredés a kötelességre, a felelősségre. Ráébredés arra, hogy a betű, az írás mindig a szellem harca, a világosság harca a sötétség erőivel. Különösen a mi harcunk az. Háromszázéves intézmények viharos, de büszkén egyenes vonalban huzott élete áll előttünk példaadóként még a betű birodalmában is. Csak kitartást és bátorítást merithetünk belőle. Erre pedig minden időben nagy szükségünk van.

A taxisofőr

Írta: Szegvary Mihály

Keceli, a taxisofőr felpillantott a villanyóra, amelynek tövében, egy sokablaku, bérház sarkán, állomásozott a három szürke kiskocsi, közepén a keceli.

Félnegy mulott öt perccel. Tekintete az órápról ugyanazzal az ívvel felszaladt a bárányfélhős egre. Nagyon sóhajtott. Még három és fél óra szolgálat. Istenem, csak addig ne lenne már semmi baja az asszonynak. Igaz, az orvos azt mondta, nem olyan előrehaladott még a dolog (azért nem is kért szabadságot), egy hétre is beletelhetik, mire megjön a gyerek, minden esetre jó, ha az asszony már most megemegy a klinikára. Az asszony beiment a klinikára s dében, hogy elvált tőle, még nem volt semmi változás. Keceli a volán mellől minden pillanatban rá gondolt, ott szeretett volna lenni a közelében s számolta a percek, amik hét óráig még hátra voltak. Fiu lesz-e, vagy leány? Kecelinek felragyogott az arca a lapos sapka alatt s ábrándozva lehunyta a szemét. Fiu lesz, ugy érezte, örömeiben hirtelen belemarkolt a fekete gumidudába s mintha nyersen, nyekkenve ő rikkantott volna egyet.

Ahogy felnézett, akkor látta, hogy az előtte álló kocsi elment, észre sem vette, mikor, Olmos, a kollégája, a háta megett, a másik kocsi béreresze alatt egy újságha temetkezve olvasott. Villamosok csengtek-csattogtak az utca medrében, kétoldalt, emberek mozogtak a járdán, mint egy szüntelenül kavargó, lármás tenger s Keceli, taxijának szürke szigetén, gondolatainak lomb-sugóságát hallgatta s a figyelőtükörben, ha belenézett, egy újszülött csecsemő arcát látta, lapos sapkában, vörösen, bajusz nélkül persze, különben olyan vonásokkal, mint az övé.

Aktatás, alacsony ember ugrott a kocsiába.

— A pályaudvarhoz!
 Keceli megemelte a sapkáját s ez a mozdulata, mely a kötelességtudás reflexe volt, együt-

Lényegesen módosították az 1938 évi ipartörvényt

Ismereti: dr Lengyel Zsigmond

A szakmabeli előkészítésről és az iparok gyakorlásáról szóló, 1936. évi törvény hatályon kívül helyezte az 1884. évi XVII. számú ipartörvényt és teljesen új alapokra fektette az ország iparos polgárainak foglalkozáskörét. Ezt a fontos és mélyreható törvényt ugyszólván majdnem minden részében gyökeresen módosította a június hó 6-ikán meghirdetett új rendelet-törvény.

1. A rendelet-törvény módosító intézkedései még jobban kidomborítják azt a nagy fontosságot, amelyet a pszihotechnikai intézeteknek és az említett intézetek mellett működő szaktájékoztatói hivataloknak tulajdonítanak és ezért a törvény részletesen szabályozza ezek szervezetét és beosztását.

2. Lényeges módosításokat eszközöl a rendelet-törvény a tanoncszerződés megkötésének és felbontásának tárgyában, mindenben a tanonc érdekeinek szem előtt tartása mellett.

3. Újlag szabályozza a vizsgáztató bizottságok hatáskörét, amelyeket az eddigi elnevezés helyett „képesítő bizottságok” címmel ruház fel.

4. A munka- és a mesterkönyvek kiadásának meggyorsítása érdekében a munkaügyi inspektorokból és a munkakamarai elnökökből új „ad hoc” bizottságokat létesít, sőt a munkafelügyelőt arra is feljogosítja, hogy a bizottság hatáskörét egymaga is elláthassa.

5. A munkaadók részére versenypályázatokat rendszeresít.

6. Igen fontos rendelkezései a rendelet-törvénynek azok, amelyek a munka- és a mesterkönyvek megszerzésének feltételeit újra szabályozzák.

7. Megállapítja a törvény azokat a személyeket, akik vizsga letétele és mesterkönyv szerzése nélkül is folytathatnak ipart és megszabja ennek feltételeit.

8. Szigorú feltételekhez köti a törvény a külföldi állampolgárok iparüzési jogát.

9. A kontárkodás megszüntetése érdekében, bizonyos előfeltételek mellett és határidőhöz kötve, megengedi az iparukat eddig mesterkönyv nélkül folytató iparosoknak a vizsga letételét és a mesterkönyv megszerzését.

10. Szabályozza a bányász ipart és azokat az iparágakat, amelyeknek elsajátítására tanoncszerződés nem köthető.

11. Új és alapvető rendelkezései az új törvénynek azok, amelyek az 1884. évi XVII. törvény cikk rendelkezései alapján iparendélyt nyert polgároknak, vagyis a régi iparosoknak jelenlegi jogi helyzetét szabályozzák.

12. Rendelkezik a törvény a felosztott ipari szakegyesületek vagyona tárgyában.

13. A rendelet-törvény a munkaigazgatóság mellett működő, Ipari Központi Bizottságot létesít, amelyet minden, a törvényben előre nem látott esetben, ha ezek az esetek tanoncsággal, a szakmai képzéssel, a képzési könyvek kiadásával és a képzési vizsgák tartásával kapcsolatban állanak a döntés joga megilleti.

Ujabb bonyodalmak az alexandrettei szandzsák körül

Törökország a Népszövetség elhagyásával fenyeget

Párizsból jelentik: Az alexandrettei szandzsák kérdése körül újabb bonyodalmak támadtak. Párizsban számolnak azzal, hogy az ottani választásokon a törökök kisebbségben maradnak és ezért némi aggodalommal tekintenek a helyzet kialakulása elé. A francia és török kormány között tovább folynak a tárgyalások a nehézségek elsimítása céljából. A „Temps” valószínűnek tartja, hogy a törökök csak a mandátumok negyven százalékát nyerik el, török részről pedig elégedetlenek a népszövetségi bizottság munkájával és a genfi intézmény elhagyásával fenyegetnek.

tal bucsu is volt az előbbi csendes magábaereszkedés partjaitól. Lecsapta az időmérő-zászlócskát, berregve indított, karja félkörben lendült s a kocsi elkanyarodott az állomásról, befordult az ut közepén sodródó járművek eleveiramu folyamába, belsejében Keceli babakelengye-gondjaival s a répmagugyónokkal s nemsokára eltűnt az utca forgatagában.

Gyöngye kis kék füst maradt utána, mely el sem oszlott teljesen, amikor a klinika felől egy leány jött a Olmos kizavarva az újságból, mint egy mákszemmel hintett kertből, azt kérdezte, hogy hol van Keceli.

— Eppen most ment el. Nincs félperce se. Ha jól kinyitja kisasszony a szemét, még a rendszámát is leolvashatja.

A leány tanakodott, mit tegyen s aztán azt mondta:

— Ha visszajön, mondja meg neki, hogy a sógorúnja volt itt, Piroksa s hogy megvan a gyerek. Csak annyit mondjon, hogy fia született a többi már tudni fogja... — s ahogy jött, már fordult is vissza s felkapaszkodott egy induló villamosra.

Olmos letette az újságot az ülésre s elnézett az utca vége felé, jön-e már Keceli a hírért. Persze Keceli nem jött, feleuton se lehetett még. Az első taxi se jött még vissza. Olmosnak eszébe jutott, hogy hátha közben őneki is el kell mennie, elővette a noteszét, egy kockás lapot kitépett s tintaceruzával ráírta az üzenetét, csak annyit: Fiaid lett. Valóban nemsokára elhívták s ekkor a cédulát rászúrta a vaskampóra, a telefontorony oldalán a kagyló mellé.

Kecelinek a pályaudvaron várni kellett. A vonat, amelyikkel az aktatás, ember felesége érkezett, jó tíz percet késett. Időbe telt, mire hazavitte őket. Amíg fuvarozott egyik lejtőn le, a másikra fel a virágokkal bodrososipkés hegyoldalra, néha levillant a szeme az alatt elterülő városra, mintha a házrengetegben a klinikaépület városra, mintha az idő kerekét akarná megkeresni. Ilyenkor nagyobb sebességre képesült, megzuzgatta a motort, mintha az idő kerekét akarná meghajtani vele, türelmetlenségének akarna hangot adni a gép zajában. Titokban hálás volt utasainak, hogy el-

vonják a tétlen nyugtalanságból, nem a standon kell számlálnia a lomha percek, így a munkában, rohanásban jobban tellett az idő.

Öt óra is elmúlt, mire horgonyt vetett megint a villanyóra tövében. Egyszer volt az állomáson. Első dolga volt, hogy felpillantott az órára. Elégedetten dörzsölte össze a kezét. — Még két óra — állapította meg magában s azon kezdett gondolkodni, hogy mi legyen a gyerek neve, ha majd meglesz. Hátradólt a bőrülésen s tekintetét a hirtetőszip vasok plakátpólyás testén legeltette, mely a tetején ülő óra gumójával olyan volt, mint egy jótaplát, kerekarcu, óriási osecsemő. Az ég apró, fehér felhői úgy helyezkedtek el mögötte, mint habos párnák illatos dombjai egy világoskékre festett gyerekkocsiban.

Ebben a pillanatban a járda szélén búgni kezdett a telefon.

Keceli kiugrott a kocsiából s odalépett a készülékhez. A kagylóval együtt a papírlap is a kezébe került. Amíg a hallgatót a füléhez emelte, már el is olvasta a két szóból álló üzenetet. Mingyárt tudta, hogy neki szól, akárhogy is került oda. Alig értette a hivatást, amely a telefonból a fülébe recsegett. „Fiaid lett” — ez a két szó ugrott előtte, kitágult a szeme, az öröm elnyomta a mellét, elszibbasztotta érzékszerveit, alig tudta eldadogni:

— Itt négyszáztizennyolcas kistaxi. — Bele-rikkantott a telefonba. — Jaj, olyan nagy az öröm, kezit csókolom. Megvan a gyerek? Fiam lett! kezét csókolom. Mi? Hogy ez nem érdeklő nagysádot? Bocsánat, azt hittem. Igen, itt négyszáztizennyolcas. Megyek már, kezit csókolom, röpkölök. — Lecsapta a kagylót.

Ugy értette, hogy a gyerekéhez repül, az asszonyához, a klinikára, de hát a kötelesség, igen, a kötelesség. Hova is, alig emlékezett rá, hogy hova hívták, még egy gyors fuvar, még van egy óra, ezt egykettőre lebonyolítja s aztán... alig várta, hogy kezébe kaphassa a gyereket.

Beletaposott a gázba s órzóangyala motorbiciklin száguldhatott előtte, hogy karambol nélkül elérte oda, ahova, mert lehunyta szemmel tette meg az utat csaknem egészen odáig.

A ház előtt, ahová hívták, megberregtette a

Kizárták a zsidókat a német tőzsdékről és nagypiacokról

Berlinből jelentik: A birodalmi gazdasági miniszter június 26-án kelt rendelete kimondja, hogy hétfőtől kezdve valamennyi német tőzsdéről és nagypiacról kizárják a zsidókat. A tőzsdekereskedelemben résztvevő cégek, ha zsidó kézben vannak, további intézkedésig a nemzsidó cégvezető, vagy meghatalmazott útján képviseltetik magukat a tőzsdén és nagypiacokon.

Fölfedezték a rádium mesterséges előállítását

Newyorkból jelentik: Dickens fiatal amerikai kémikusnak sikerült fölfedezni a mesterséges rádium előállítását. A feltaláló még alig mult husz éves és diplomáját még meg sem szerzte. Felfedezését olyan tudományos adatokkal és eszközökkel bizonyította, hogy valódiságában kételkedni nem lehet. Csúpan az lehet még vitás, hogy a mesterséges rádium gyógyereje azonos-e az igaziéval?

Nagy meglepődéssel nyilatkozott berlini utjáról a magyarországi igazságügyminiszter

Budapestről jelentik: Mikecz Ödön igazságügyminiszter berlini utjáról visszatérve, nyilatkozott a Magyar Távirati Iroda munkatársának. Hangoztatta hogy berlini megbeszélései során a legmelegebb barátságot és jóindulatot tapasztalta Magyarország iránt.

Különösen meghatott az a szeretet, — mondotta, — amelyet a német jogászai akadémián egybegyűlt közönség tanusított akkor, amikor Frank birodalmi miniszter Horthy kormányzó érdemeit méltatta. Ez az ünneplés az ülésszak befejezése alkalmából adott ünnepi vacsorán, Frank birodalmi miniszter pohárköszöntője után, — mely szintén a kormányzó életével végződött, — újabb őszinte megnyilatkozást nyert. Valamennyiünknek látnunk kellett, hogy az ünneplés mögött igazi barátság és tisztelet rejlik Magyarország államfője és a magyar nemzet iránt, — fejezte be nyilatkozatát a magyarországi igazságügyminiszter.

gépet s dudakoncertet rendezett jövedvében és türelmetlenségében. Orrából beszélő, kövér, idős hölgy bujt ki a kapun s hóna alatt aranykeretes festményeket és egy vörös paplant hozott. Az egyik festményt visszavitte s egy lavort meg egy fakalitkát hozott ki helyette. Vigyázva igazgatta, sokáig rakosgatta őket a kocsiában. Végre közjűk bujt, megbillent a taxi alatta s hátsó kerekeire ült. Keceli becsapta az ajtaját, nagy morgással elindult s a legrövidebb utat kereste az egyre alacsonyabb házak közt, a kifelé tartó utcák száraiban, amelyek fölött szerencsére hiányzott a forgalmi lámpák piros-zöld pontja, mint a nadragrói a gomb.

Hogy ennek a hölgynek is pont ilyenkor kell lurcolkólnia, amikor neki gyereke született! — Tűű, tűűű... — mintha a dudu is vigabban szólna most. Puffogott a gáz, mintha dalolt volna a motor a gép mellében. Adta biciklise, majd a kerék alá került, hogy nem tud vigyázni, úgy rohan, mint az eszeveszett, pedig biztosan nem a gyerekéhez siet, mint ő!

Milyen lehet a gyereke? Alig várta már, hogy láthassa. Hát az asszony? Mi van vele, leit-e valami baja, agcszcségek-e? Az élet hogy próbára teszi néha az embert, hogy nem szaladhat hozzájuk, először a munka s csak aztán ölelheti magához. Rohanni, rohanni! Még egy kis erőfeszítés, türelem!

De hétórára a városban volt megint Keceli s percek alatt a kocsiában állt fényesre mosva a kocsi.

Keceli megkapta a három nap szabadságot, amit kért, megmosdott fehérhabos szappannal, átöltözött s jövedvével, fűtyörészve lépett az utcára. A levegő virágok illatának „benzinjétfől” volt illatos s a felhők egyre szálltak fent, mint kiterjesztett szárnyu, apró galambok.

Keceli a közeli taxiállomást kereste a szemével. Beleült egy kiskocsiba. De nem előre, a volán mellé, hanem hátra, vendégnek. S mosolyogva szolt oda a kollégájának, aki csodálkozva nézett hátra rá:

— A klinikára. A fiamhoz. De teljes gázzal!

Az Ovenall fogpép a fogak legenyhébb fehéritő szere; biztosan puhább, mint a fog zománca, tehát mindenféle lerakódást eltávolít a fogakról és azokat fényes fehérré és tisztává teszi, anélkül, hogy megtámadná a zománcot.

Róma, Berlin és Belgrád viszonyát semmiféle ellentét nem zavarja

— írja a Tribuna Ciano és Sztojadinovits megbeszéléseiről

Rómából jelentik: Mint a Tribuna írja, egyes francia lapok Ciano és Sztojadinovics velencei megbeszélésehez fűzött kommentárjai több megállapítást tesznek szükségessé Ezek:

1. A római jegyzőkönyvek szelleme érintetlenül fentmarad és azt a szellemet a tengelypolitika csak megerősíti, az olasz-jugoszláv meggyezés pedig kiegészíti.
2. Ciano és Sztojadinovics velencei megbeszélései semmiféle összefüggésbe nem lehet

hozni Genffel, mert ez a megbeszélés két önálló és együttműködni óhajtó nép akaratából folyt.

3. Róma, Berlin és Belgrád viszonyát semmiféle ellentét nem zavarja meg.

OLASZ ÉS NÉMET ÁLLAMPÉRFIAK KÜLSŐS LÁTOGATÁSAI

Rómából jelentik: Mint ismeretes, Frank német birodalmi miniszter Rómába utazott, hogy résztvegyen az olasz és német jogászok közös megbeszélésén.

Bottai olasz nevelésügyi miniszter a közeljövőben Kölnbe utazik, hogy résztvegyen a rajnai német egyetem alapításának jubileumi ünnepségein. Utjára az olasz egyetemek rektorai is elkísérik.

Lutze, a német rohamosztagok vezérkari főnöke, pénteken Olaszországba utazik. Ott megtekinti a fasiszta milícia intézményeit.

Jugoszlávia hadügyminisztere Magyarországon (?)

Zágrábból jelentik: Magánforrásból szerzett értesülés szerint Marics jugoszláv hadügyminiszter hétfőn este Ljubljanán át Magyarországra utazott. A hirt egyelőre még nem sikerült ellenőrizni.

Ciano

Stojadinovics

Két miniszter munkálkodása

Argeseanu tábornok a felfegyverezett nemzet gondolatának megvalósításán, — Ghelmegeanu miniszter pedig az utak modernizálásán dolgozik

Bucurestiből jelentik: Minden állam katonai vezetőit most a felfegyverkezés gondolata foglalkoztatja. A legtöbb államban folyik is a föl-

Argeseanu tábornok, nemzetnevelésügyi miniszter.

fegyverzés. Amire ugyan csak háborus viszály esetén van szükség, de amit mégis kell időben megkezelni, nehogy meglepetés következzen be.

A felfegyverkezés üteme annak a feszült nemzetközi légkörnek tulajdonítható, amely a veszélyt egész közelinek tünteti fel. Ezért a román hadsereg vezetői is határozottan leszögezték álláspontjukat ebben a fontos kérdésben.

Két felfogás van a fegyverkezés kérdésében: Nemzeti hadsereg katonai fegyvellemmel és felfegyverzett nemzet nemzeti fegyvellemmel. Ez ugyan két egymástól különböző, de egymással mégis szoros összefüggésben álló dolog. A magánérdekeket alá kell rendelni a közérdekeknek. A legmesszebb menő kötelességérzetet a hazáért és a trónért ki kell terjeszteni a hadseregről a nemzetre. Ez az a jelszó, amelynek alapján a hadsereg vezetői munkára indulnak.

Dumitru Vrajitoru tábornok, a hadsereg szállásmestere így fejezte ki ezt: A katonapolgár számát egészen az összlakosság számáig kell emelni. Minden polgárnak helyének kell lennie akár a hadseregben, akár a felfegyverzett nemzetben akár az eke mellett. A nemzet nem tartja távol magát sem a hadsereg felszerelésétől, sem a harc mezejétől. A harctéri tevékenységet minden állampolgárnak elő kell segítenie, akárhol tevékenykedik is. Ezért nevelik a fiatal korosztályokat a polgári nevelők is ebben az erkölcsi szellemben mert azt akarják, hogy elsajátítsák a katonai kiképzést.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÚJ SZELLEMBEN.

A polgári nevelőnek a következő szempontokat kell szem előtt tartania: Király, hadsereg, önmegtartóztatás, áldozatkészség, fellebbvalók iránti szeretet. Az összes katonai iskolák is ebben a szellemben fogják elkészíteni munkatervüket. A jelszó lesz: „Egyetlen nemzet, egyetlen fővezér!”

Ennek az új nevelő szellemnek a keretében összefogtak a különböző minisztériumok, hogy közös munkával próbálják emelni a polgárság, és ennek sorában is különlegesen a parasztság életszínvonalát. A katonai osztagok, az előkészítők az országőrök és királyi osztagok tevékenysége egy közös célban egyesül és pedig, hogy a falvak helyzetének javítása által az országot emeljék a román paraszt állampolgári, nemzeti és hazafias szellemben való nevelésével, mert ő lesz a jövőben a határok erős őre.

Ebben a tevékenységben döntő szerepe van a nemzetvédelmi minisztériumnak. Ezt a minisztériumot ma Argeseanu tábornok, a hadsereg vezetőinek egyik legkiválóbbika vezeti, egy olyan katoná, aki már régen letette a vizsgát a legmesszebbmenő önfeláldozásról. Ez a minisztérium hivatott tehát arra, hogy irányítsa, fegyvelje és összhangba hozza a felfegyverzett nemzet szervezésére vonatkozó tevékenységet.

MEGKEZDTEK AZ ORSZÁGUTAK UJJÁRPIVÉSE.

Bucurestiből jelentik: Kétségtelen, hogy a közutak és általában a közlekedési utak jó állapota közvetlen kihatással van a gazdasági fejlődésre és a művelődési állapotokra. Minél több és minél tökéletesebb utjai vannak egy államnak, annál műveltebb és gazdaságilag fejlettebb az ország. Romániában a volt politikai pártok igyekeztek is kihasználni ezt a tényét és ígéreteik között mindig ott szerepelt az utak újrajavítása és korszerűbbé tétele, mert egyre inkább érezhetővé vált a minél nagyobb és tökéletesebb úthálózat kiépítésének szükségessége. Az egyes tartományok jóléte is az utaktól függ és így érthető, ha az ország minden egyes kormányváltásakor a közlekedésügyi minisztérium remélte az utak megjavításának és korszerűbbé tételének megkezdését.

Eddig azonban csak ígérek és üres szavak hangoztak el. Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter munkája új fejezetet jelent. A minisz-

Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter.

ter a rádió mikrofonja előtt közölte munkatervét és utasításait. Harsonázás nélkül, a valóban alkotó ember nyugodt szavaival ismertette többéves tervét.

Románia úthálózata — mint mondta — nyolcszáz ezer kilométer. Az országutakat, megyei utakat és községi utakat felölelő úthálózat egyszerre történő megjavítására gondolni sem lehet. A rendelkezésre álló alapok hiányában minden évben a legsürgősebb munkálatokat készítik el előbb, néhány éven belül azonban valamennyi ut megjavítására sor kerül.

ORSZÁGSZERTE MEGKEZDŐDÖTT A MUNKA.

A legsürgősebb munkálatokat máris megkezdtek az ország legkülönbözőbb részében. Így az Apuseni hegységben, a mőcvidéken 58 km. új utat építenek 60 millió lei költséggel. Az új utak nagyban hozzájárulnak a mőcvidék gazdasági életének és jólétének fellendítéséhez, ami Ófel-sége Károly király egyik személyes kívánsága. Basarabiában, ahol az utak általában siralmas állapotban voltak, 1939 júliusáig 128 km. korszerű utat fognak építeni 187 millió lei értékben. Hasonlóképpen Maramuresben is javítják az

utakat s a helyi szükségletnek megfelelően több új utat is építenek.

1300 KM. ÚJ ORSZÁGUT.

Ugyancsak ebben az évben 1300 km. új országutat építenek, ami körülbelül tizedrésze az összes országutaknak.

A munkálatokat bitumen-aszfalttal végzik és 1 kilométer ut legfennebb 500 ezer leibe kerül. Erre a célra a költségvetésben 500 millió leit irányoztak elő. Azonkívül 113 millió leit fordítanak az ut karbantartására céljára beszerzendő gépek, szerszámok és eszközök vásárlására, miután az utak karbantartására ezután nagyobb gondot fordítanak. Az eddigi eljárás meggyorsítása végett megrövidítették az utakkal kapcsolatos állami rendelkezések eddig előírt idejét. Ezentul nyolcvanhárom nap helyett, csak huszonkét nap szükséges a megrendeléshez.

1940-ben népszámlálás lesz Romániában

Bucuresti. Saját tud. A fővárosi lapok jelentése szerint 1940-ben tartják meg a legközelebbi népszámlálást Romániában. Az országos statisztikai hivatal máris a legszélesebb körű intézkedést tette meg a népszámlálás előkészítésére.

Fegyvelmezetttség jegyében zajlott le a légvédelmi gyakorlat Oradeán

Oradea. Saját tud. Hétfőn este fél 10 órakor kitűnően sikerült légvédelmi gyakorlatot tartottak a városban. A gyakorlaton megjelent Vlad Őrnagy, a cluj-i központi légvédelmi parancsnok is. A gyakorlat kezdetét harangzó és szirénabűgások jelezték. Ugyanakkor kialudtak a villanyok az utcákon és a lakásokban. A tűzoltóság autóval vonult ki a Regina Mária térre, ahol petárdákat dobtak le. A gyakorlatok alkalmával, több képzelt sebesültet részesítettek első segélyben a hordággal kivonult tűzoltók. A passzív légvédelmi gyakorlat ebből az alkalomból a legteljesebb rend és fegyvelmezetttség jegyében játszódtott le.

Óriási jégverés az Eriul-melléken

Sacueni. Saját tud. Sălaj-megyének Bihar-megyével határos részén, így Silindon, Chesereu, Adoni, Otomani és Salacea községeiben a napokban óriási jégverés pusztított. Az említett községek környékén soha nem látott alma- és körtenagyású jégdarabok hullottak és tönkrétezték az egész vetést. Ez annál szomorúbb, mert évek óta nem volt hasonló természéklátás, mint most. A borzalmas jégverés több épületet megrongált s állatokat is pusztított. A termények sehol sem voltak biztosítva. A szerencsétlen gazdák most adóengedményért folyamodnak.

Árviz Kinában. Mint jelentettük, a japánok előnyomulási területén, Cseng-Csaunál, a kínaiak tizenöt helyen felszakították a Hoang-ho gátjait s az ár pusztító beltengerként hömpölyög tovább. Térképünk az árvízborította japán frontot mutatja Cseng-Csau és Kaiteng között.

Irország és új alkotmánya

Irta: Deák Balázs

Most folynak az irországi választások, amelyek tulajdonképpen az új alkotmány fölött is döntenek. Az új alkotmányt, amely De Valera műve s korszerűség szempontjából egyedülálló, az alábbiakban ismertetjük:

Az új ir alkotmány, melyet tavaly hagyott jóvá az ir parlament és újkor lépett életbe, döntő fontosságú esemény Anglia és Irország egymáshoz való viszonyában. Megszoktuk már, hogy Irország és Anglia között hol erősebben, hol gyengébben, de változatlan szenvedélyességgel folyik a harc vallási, politikai és gazdasági téren egyaránt. Talán ez a megszokás az oka annak, hogy még a világsajtó sem szentelt kellő figyelmet az új ir alkotmánynak s azzal kapcsolatban az angol-ir tárgyalásoknak.

Az ir szabadságharc. Küzdelem az emberi jogokért

Az ir nemzeti szövetségbe (United Irishman) tömörülő párt munkája volt az 1798-as lázadás, melyet Anglia olyan kegyetlenül torolt meg; megszüntették az ir parlamentet, illetve bealvástották az angolba s a függetlenség helyett újból bilincs, nélkülözés, üldözés és mérhetetlen szenvedés lett osztályrészüik. Mindez azonban nem tudta megtörni az irek lelkierejét s O'Connell vezetése alatt csodálatraméltó akaraterővel folytatta az újabb szervezkedéshez. O'Connell Shiellel együtt 1823-ban megalapítja a híres Great Catholic Association nevű egyesületet, melynek legfőbb célja a katolikusok egyenjogúságának kivívása volt. Időközben O'Connell be is jut a londoni parlamentbe s ott céltudatosan és lankadatlanul folytatja küzdelmét a katolikus emancipációért. A nagy harc nem volt hiábavaló, mert az angol parlament liberális többsége 1829-ben mégis csak törvénybe foglalta a katolikus emancipációt. A katolikusok ennek következtében visszanyerték teljes polgári jogukat, amelyeket másfél századdal azelőtt elveszítettek. A katolikus egyesületeket azonban a kormány feloszlatta, nehogy további követeléseikkel vagy igazgatásaikkal elmérgesítsék a két ország egymáshoz való viszonyát.

O'Connell ekkor egy új pártot szervezett, mely most már nyíltan az Angliától való teljes függetlenséget s az angol-ir unió eltörlését írta ki zászlójára. Az éhez és agyonnyargatott nép nagy lelkesedéssel csatlakozott a mozgalomhoz. Annál is inkább, mert sorsa rosszabbra fordult. Rettenetes nyomorúságban éltek akkor az emberek. Birtokaik az elkobzás évszázados gyakorlata következtében nagyrészt angol és protestáns ir kezékre jutottak. A parasztság túlnyomó része éhbéért robotolt saját földjén az angol nagybirtokosok javára. A mi Szemerünk ebben az időben utazta be Angliát és Irországot s Dublint a koldusok városának nevezi.

Az irek mozgolódására az angol kormány még szigorúbb intézkedésekkel felelt. Az önkényt és az üldözést súlyosbította az 1845—46-os rossz termés, melynek vége egy szörnyű éhínség lett. Ezekben az években mintegy két millió ember vándorolt ki Amerikába, az éhhalál áldozatairól nem is beszélve.

A kivándoroltak megalkotják a „feniek” társaságát, mely nemcsak felszínén tartja az ir szabadság kérdését, hanem annak érdekében a legnagyobb áldozatoktól sem riad vissza. Nehéz, veritékes munkájuk béréből összeteszik a filléreket és hazaküldik, hogy a szervezkedés munkája el ne akadjon. Az angol kormány azonban résen volt s az 1868-as forradalmat is vérbe fojtotta. Hogy azonban a további elégedetlenségnek elejét vegye, a Gladstone-kormány üdvös intézkedéseket léptetett életbe: megszüntette az anglikán vallás állami jellegét, javait pedig kulturális célokra fordította és megengedte, hogy az irek ezentúl földbirtokot is szerzhessenek.

O'Connell helyét, akinek bölcsessége és tekintélye a legveszedelmesebb pillanatokban is vezérszerepet játszott az ir népet a végzetes lépésektől, lassankint a fiatalabb és hevesebb nemzedék foglalta el. Ez a nemzedék Parnellel az élén az angol kíméletlenség és faji gyűlölet láttára lelépett az alkotmányos jogszerezés útjáról s a forradalomban látta az egyetlen hatásos fegyvert Angliával szemben.

Az első függetlenítési kísérletek

A világháború, mely az egész angol hadsereget mozgósította, kedvező alkalomnak bizonyult nemcsak az újabb szervezkedésre, hanem a végső leszámolásra is. Az ir hazafiak titkos társula-

Az angol világbirodalom történetében egyedülálló jelenség, hogy egy tőle alig pár kilométerre fekvő kis sziget lakóit évszázados harcok után sem tudta magába olvasztani. Bár ilyen irányú törekvésekben hiány nem volt, minden kísérlet megtört az ir nép szívós ellenállásán és szabadságszereteten. Ennek a folytonos függetlenségi mozgalomnak a rugóit nem lehet kizárólagosan a faji sajátosságokban és ellentétekben keresni, mert nagy szerepe van itt a vallási kérdésnek is. Az ir nép, mely a történelem folyamán Rómához való hűségének és mély katolicizmusának számtalan jelét adta, sohasem fogja elfeledni a VIII. Henrikkel kezdődő üldözést, mely 1828-ig tartott. Ha valakikről, hát az irekről elmondható, hogy amikor politikai függetlenségükért küzdöttek, egyúttal hitükért és katolicizmusukért küzdöttek.

tokba tömörültek és tárgyalásokba bocsátkoztak a német hadvezetőséggel. A fegyverszállítmányok egymásután érkeztek az ir kikötőkbe s a legnagyobb titokban osztották ki a lakosság között. 1916 húsvét vasárnapján végre kibontották a felkelés zászlaját: ir felkelő csapatok szállják meg a köztisztviselőket és kikiáltják a teljes függetlenséget. Anglia azonban a háború leghevesebb tombolása közepette is elég erős volt ahhoz, hogy a kiképzésben gyenge és kevészámú felkelő csapatot leverje és újból meghódolásra kényszerítse az ir népet.

A világháború után valami nagy békevágy

De Valera győzelme

A gerillaharc csak felkorbácsolta a szenvedélyeket mindkét oldalon s az 1921-es megegyezés sem volt egyéb kényszerregességnél, amelyben az erősebb fél jogai és szándékai érvényesültek. Anglia hozzájárult az ir szabadság megalkulásához, de az ország északi részét, Ulstert, ahol nagy többségben vannak a protestánsok, magának tartotta meg. Angol körökben általános volt a nézet, hogy az 1921 decemberében megkötött angol-ir megegyezés a két nemzet egymással vívott évszázados harcának a végét jelenti. Irországban azonban a Cosgrave „mérésékeltjeivel” szemben az ország lakosságának nagyobb része, De Valerával az élén, a teljes függetlenség mellett foglalt állást. A cél most már az volt, hogy Irország elszakadjon az angol koronától s úgy politikailag, mint gazdaságilag független köztársaság legyen. Tíz évig ugyan még Cosgrave mérésékeltjei uralkodtak, de az 1933-i népszavazás De Valera pártjának teljes győzelmével végződött. Az új alkotmányt 1937 júniusában hagyta jóvá az ir parlament.

Az ir alkotmány

Az alkotmány kihirdetésekor De Valera rádióbeszédet tartott, amelyben az ir alkotmányt így jellemezte: „A keresztény gondolkodás évszázadok óta egyik főjelmévonása népünknek, s az új alkotmány korszakosságát és fontosságát

Walter János

Isten képe a természetben

Ujabb, bővített és átdolgozott kiadás, sok képpel. Fűzve 110 lel.

Ez a könyv nemcsak Isten létét bizonyítja, hanem azt is, mennyire valóban az a tudatos, félrevezetésnek szánt megállapítás, hogy a tudomány és vallás nem fér össze. Aki Walter János érdekes és végig élvezetes könyvét elolvassa, csakis arra a végső következtetésre juthat, hogy igazi tudomány nem képzelhető el vallásosság nélkül, mert minden a dolgok végső okára, Istenre mutat. Nem is szólva az emberi test és értelem csodálatos építményéről és bámulatos strukturájáról, a legegyszerűbb fűszálban vagy a csillogó hópehelyben is ott látjuk ragyogni a teremtő Isten végtelen nagyságát.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

hatotta át az angol társadalom minden rétegét. Egyre többen kezdtek foglalkozni az ir kérdéssel is. Annak az irodalmi mozgalomnak, amely a múlt század végén indult meg Irországban, s amely a régi ir nyelv visszaállítását tűzte ki célul, a művelt angol nagyközönség körében is számos híve akadt. Könyvek jelentek meg az ir népről angol írók tollából is. Csak a kormány fel fogása nem akart megváltozni és hallani sem akart a háború után újra fellépő függetlenségi törekvésekről. Irországban ekkor új párt alakult Sinn-Fein néven, mely először törvényes keretek között, később azonban a gerillaharcok eszközeivel szállt síkra a teljes függetlenségért. A mozgalom, melynek kiváló vezetői akadtak egy Collins, majd De Valera személyében, jelentőségében felülmúlta az összes eddigi mozgalmakat, mert nem csekélyebb eredményt könyvelhet el magának, mint Irország függetlenségének kivívását.

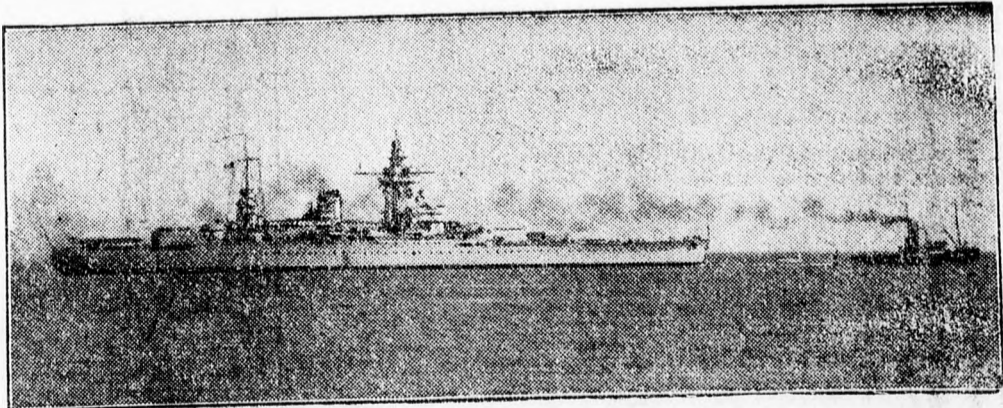
abban látom, hogy az a bevezetés utolsó betűjeig megegyezik népünk szellemével és hagyományaival; másrészt pedig egy keresztény szellem és korszerű demokratikus állam ismertető jegyeit viseli magán törvényeiben.

Az ir alkotmány különben így kezdődik: „A Szentháromság nevében, akitől minden hatalom származik és aki felé a társadalomnak, az egyeseknek, és államoknak és az egész emberiségnek törekednie kell, mint végső célja felé.”

„Mi, Irország népe alázatosan elismerjük mindazon kötelezettségeinket, melyekkel a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak tartozunk, ki kegyelmeivel erősítette és támogatta atyáinkat az évszázados nehéz küzdelemben...”

„Hálával emlékezünk meg elődeink hősi küzdelmeiről, melyeket az ország szabadságának, integritásának, gazdaságának érdekében folytattak...”

„Mindén erőnkkel arra törekszünk, hogy az okosság, igazságosság és szeretet szellemében biztosítsuk alattvalóink méltóságát és szabadságát. Hogy országunkat a helyes szociális reni törvényei

Franciaország legnagyobb csatahajója utban Brest felé.

A „Strasbourg” nevű új francia hadihajó, a „Dunkerque” testvérhajója, építésében már annyira előrehaladt, hogy a st-nazairei hajógyárból vontatógözzel a bresti hadikikötőre vihetnék, ahol a belső berendezését egészítik ki. A csatahajó 26 ezer 500 tonna víz kiszorítású és a többi között 33 centiméteres ágyúkkal van felszerelve.

szert rendezzük be és ezáltal helyreállítjuk a társadalmi egységet. Hogy egyetértésben és békében dolgozzunk a többi nemzetekkel."

„Eppen ezért elfogadjuk és beiktatjuk az alábbi alkotmányt, melyet ezen célok elérésére magunknak alkottunk."

A bevezetés után rögtön rátér a legfontosabb és legjelentőségesebb kérdésre: az ír függetlenségre. Ünnepelesen kihirdeti az ország teljes függetlenségét vallási, politikai és gazdasági téren egyaránt. (1. t. c. Sőt tovább megy, kiterjeszti fennhatóságát az egész szigetre abban a reményben, hogy Angliától Ulstert is visszakapja. (2. t. c.) Addig, amíg ez be nem következik, csak a jelenlegi „Ir Állam” területén belül köteleznek a törvények. (3. t. c.)

„Eire” népe és nyelve

Elveti az „Ir Szabad Állam” elnevezést és hogy a függetlenséget még jobban kihangsúlyozza, a régi ír nyelv kifejezését alkalmazza, amely az országot ezzel az egyetlen szóval jelöli: „Eire.” (4. t. c.) Az állam hivatalos nyelve ezentúl az ír lesz, az angol csak másodrangú szereppel bír. (8. t. c.) Az alkotmány két nyelven készült ugyan, de a 63. t. c. rendelkezése értelmében kétféle eseten mindig az ír szöveg a mérvadó. — Ez az intézkedés csak betetőzése és érvényesítése annak az irodalmi mozgalomnak, amely a múlt század második felében vett nagyobb lendületet és szinte már csak az egyszerű nép ajkán élő régi gall-kelta nyelvet akarta felújítani. Számtalán eredményt azonban csak a háború utáni években ért el: az angol névtáblákat leszedték Dublin és a többi város utcáiról és írekkel cserélték fel. Külön iskolák és tanfolyamok létesültek erre a célra. Az, aki már elsajátította ezt a nyelvet, büszkén viseli kabátján a kis aranyos jelvényt.

Minden törvényhozói, végrehajtói és bírói hatalom adományozója Isten után a nép, amely kijelöli az állam vezetőit és végső fokon a nemzet politikájának fontosabb kérdéseiben határoz. (6. t. c.)

Ezideig a szociológusok véleménye szerint a

A család és a házasság védelme

Különös gonddal szól a társadalom természetesen alapvető sejtjéről, a családról, mint olyan intézményről, amelynek minden pozitív jog fölött áll, megmásíthatatlan törvényei vannak. (41. t. c.) Eppen ezért az állam tiszteletben tartja és minden körülmények között megvédelmezi a család jogait. A családapáknak magasabb munkabért biztosít, hogy a családanyák ne kényszerüljenek a családapák elégtelen munkabérére miatt a házi teendők és különösen a gyermeknevelés elhanyagolásával bémunkába menni. Mivel pedig a családi élet alapja, amelytől a társadalom és a nemzeti léte függ, a házassági intézmény, nincs és nem is lesz olyan törvény, melynek alapján az érvényes házasság felbontható lenne. Sőt azok sem köthetnek az ír alkotmány szerint új házasságot, akik az előző érvényes házasságukat valamely idegen állam törvényei szerint már felbontották!

A 42. t. c. a gyermekek neveléséről gondoskodik. A nevelés a családi otthonban kezdődik, figyelemmel tehát a szülőket, nehogy megfélemlítsék a nevelési kötelezettségeikről, de távol tart magától minden erőszakos beavatkozást, amely a szülőik gyermekeik szellemi, fizikai, vallásos és szociális nevelésére vonatkozó jogát megsértene. Az iskolák és nevelőintézetek külön támogatásban részesülnek, hogy meg tudjanak felelni rendeltetésüknek: a gyermekek vallásos, szociális, tudományos nevelésében.

Az állam elismeri, hogy az embernek pozitív törvény fölött álló természetes joga, hogy a boldogságához szükséges javakat birtokolhassa: hogy magántulajdona legyen. Nem léphet életbe az állam olyan törvényt, amely a magántulajdon ellen irányulna. (43. t. c.)

Vallási viszonyok

A 44. t. c. Irország vallási politikáját ismereti: „Elismeri az állam a mindenható Istennek kijáró kultusz szükségességét, az Ő imádását, nevének tiszteltét...” Biztosítja az összes felekezetek szabadságát, de külön kiemeli a katolikus egyház különleges helyzetét és jogait a felekezetekkel szemben. (Irország 3 millió lakosa közül 2,750,000 katolikus. Tiszteletben tartja a lelkiismereti szabadságot; senkit sem kényszerít, hogy ehhez vagy ahhoz a valláshoz, vagy egyáltalán valamely felekezethez tartozzék.

Társadalmi alapelemek

Végül a 45. t. c. az állam szociális politikájának főelveit tárgyalja. Erejének teljes latbavetésével igyekszik a nép boldogulását, fejlődését a helyes szociális rend megvalósításával előmozdítani. Ennek elérése érdekében gondoskodik az ál-

lamegő nem lehetett a tulajdonjog tárgya, azonban az ír alkotmány, mint ahogy a 10. t. c. mutatja, másként határozott. A levegő birtoklására vonatkozólag minden jogot fenntart magának. Hogy milyen jelentőséggel bír ez az intézkedés, azt a történelem lesz hivatva eldönteni! Az angol újságokból arról is értesülünk, hogy az ír kormány nagyobb repülőgép-megrendeléseket tett az angol gyárakban és a tengerparton több repülőter felállítását vette tervébe, hogy háború esetén az ír kikötőkbe menekülő hajókat megvédhesse.

Az állam élén a nép által hét évi időtartamra választott elnök áll. (Írül: Uachtaran.) Ő a hadsereg feje és ugyancsak ő erősíti meg a parlament által kijelölt kormányt. (12, 13. t. c.)

A parlament, amelynek egyedül van meg a törvényhozói joga, az elnökön kívül a képviselőházból és a szenátusból áll. Székhelye jelenleg Dublin. (14, 15. t. c.) Nemre való tekintet nélkül minden 21 évet betöltő állampolgár megkapja a szavazati jogot. (16. t. c.)

Egészséges szabadság

Jóllehet a törvény előtt mindenki egyenlő (40. t. c.) az állam gyakran számot vet az egyesek fizikai, erkölcsi képességeivel és szociális tevékenységeivel.

Biztosítja a polgárok vélemény és szólás-szabadságát. Azonban ebben a pontban böles megszorításokat tesz, amelyeket egy század liberáliszmusának tapasztalata tett megokolttá: szigorú felügyeletet gyakorol mind azon tényezők fölött, amelyek a közvélemény irányítására hatással vannak. (Rádió, sajtó, színház, mozi.) Ezeknek is megvan ugyan a szabad véleménnyilvánítási joguk még a kormány politikájának bírálására is, azonban szigorúan bünteti a törvényt mindazt, ami az állam rendjének, tekintélyének, erkölcsének felbomlását vonja maga után.

Megadja a szabad szervezkedési jogot, de tiltja a jelenlegi alkotmányt s a lakosság békéjét veszélyeztető összezejöveleteket.

lam arról, hogy 1. minden férfi és nő megkapja munkájának tisztességes, igazságos, a sajátmaga s családjának eltartásához szükséges bérét; 2. a közösség számára szükséges anyagi javak kiosztása az egyesek és a társadalmi osztályok között úgy történjék, hogy az a lehető legnagyobb fokban szolgálja a közjó érdekeit; 3. hogy a szabadverseny ne összpontosítsa a közjó rovására a tehetősebbek kezébe az anyagi javakat; 4. hogy a hitel ne lehessen egyesek meggazdagodásának eszköze, hanem a közjó érdekeinek előmozdítója és végül 5. hogy az állam mezőgazdasági jellegére való tekintettel a földművesek különös támogatásban részesüljenek, de az ipari és kereskedelmi vállalatok is megkapják a szükséges segítséget. Megvédi a társadalmat a lelkiismeretlen kizsákmányolással szemben. Gondoskodik a betegekről, özvegyekről, árvákról.

Még csak azt kívánjuk kiemelni, hogy szó sem esik az egész alkotmányban az angol királyról!

Az Osservatore Romano 1937 július 27-iki száma az új alkotmánnyal kapcsolatban a következőket írta: „Az új ír alkotmány a keresztény államelvek és a szociális, gazdasági demokratizmus szellemében készült; befejezése ez annak a harcnak, amely annyit sok, ezen eszmékért harcoló ember életébe került évszázadokon keresztül. E mártírok De Valerában az eszme igazi, hűséges harcosára találtak, aki végre megoldotta a nemzeti függetlenség nagy feladatát.” — Méltán kapja De Valera ezeket az elismerő szavakat a Vatikán hivatalos lapjában. Bölcsessége, mély vallásossága, higgadsága, hazaszeretete vitte győzelemre az ír szabadságharcot és ezek a tulajdonságai emelték őt a világ első politikusa sorába.

Dr. Nyisztor Zoltán

Mandarinok, Kulik és Misszionáriusok!

Utleírás

Ara: 180 lei és portó

Kapható könyvosztályunknál.

Cronin

Réztábla a kapu alatt

V. kiadás.

Orvosokról szól ez a könyv, az orvosoknak egy bizonyos típusáról, amely — így mutatja legálább is Cronin — regénye — erősen el van terjedve az angol orvosi társadalomban. Páclenst és nagy honoráriumot hajszoló, egymás kezére játszó beteget és tudomány sarlatánmódra kezelő orvosokat mutat be, akik közt egy időre megszédül és pénzhajszára adja magát a regény rokonszenvesen induló ifjú hőse is. Ahogy egy aszsony a maga csöndes, néma rosszalásával, tiszta emberségével kiemeli ebből a fertőből — az a legnagyobb írásművészet. Az életben lassan minden elmarad, de addig érdemes élni, amíg van embertársunk, akin segíthetünk. Erre tanít ez a könyv, amely nemcsak az ideálisan felfogott orvosi hivatásnak, de általában az igazi emberségnek evangéliuma.

Ara 185 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál

Az Oradea-venetiai Szent Vince zárda növendékeinek kézimunka- és rajzkiállítás

Egy egész iskolaév igyekezete és elragadóan szép eredményei sorakoznak fel abban az izlésesen feldiszipelt tanteremben, ahol az iskola növendékeinek rajzai és kézimunkái fogadják választékos elrendezésben a belépőt. Az első osztálytól végig feltűnt egy a kézimunkáknál, mint a rajzoknál a céltudatos és határozott vezető kéz, amely a gyakorlatlan gyermek kezecskéket szinte észrevétlenül rávezeti arra, hogy az ügyes és csinos kézimunkából kiindulva komoly és szép eredményeket érhesse el.

Az első osztályosok mozaik és goblein munkákat készítettek. Külön dicséretet érdemelnek Székely Kató és Sztankovits Babi, Varga Erzsike, Sztufliak Ilonka, Stokker Rózi és Kovács Lenke horgolt terítővel arattak sikert. A második osztályosok színes babakelengyét, csinos kötényeket készítettek. Dicséretet érdemelnek: Szilágyi Babi, László Ica, Bokor Eta, Dudás Irma, Nagy Magdus, Barabás Mária, Prokay Manci, Heid Ági, Nabosny Duci és Balog Erzsike.

A harmadik osztályosok színes himzései, bájos babakelengyél, izléses falvédői általános érdeklődést keltett. A sok dicséretes munka közül különösen kitűnnek Béles Ica, Darulya Vilma, Mészáros Terus, Tolnay Gyöngyi és Volentik Kató színes himzései, Nagy Margit, Czegényi Julia, Seres Nusi, Hegedűs Ili, Iliz Juliska, Glogner Mária, Furkó Irénke és Fenyák Rózi milliói komoly tehetségről tanuskodnak. A negyedik osztály kiállításai a legszembetűnőbb. Nemcsak a tanítónők, de az érdeklődők elismerését is kiérdemelték. Külön-külön dicséretes munkát végeztek az elmúlt tanév alatt: Körmeny Maja, Balog Nusi, Szücs Ibolya, Balog Bözsi, Kertész Kató és Katona Amália, akik leheletfinom zsura-broszokát és gyönyörű terakott színű selyem netz terítőt készítettek. Szabó Ica, Ordódy Kornélia és Wéber Otília hajszálfinom tűllhimzései, goblein képei és diványpárnáival arattak sikert. Tóth Julia, Liszka Mária és Nacsády Ilonka recemunkája, konyhagarnitúrája és hajszálfinom himzésű terítői külön-külön dicséretesek. Változatos, élénk és sok tehetségre vall a rajzkiállítás is. Külön dicséretes teljesítmény Liszka Mária szabadkézi pasztell rajzai.

Az összevont felsőbb osztályok kiállítása külön is hangulatos színes képet nyújt. A kiállított tárgyak oly sok ötletet, izlést, ügyességet tanúsítanak, amit alig lehetne külön-külön leírni. A változatos színpompás kézimunkák közül kitűnnek Reteg Margit, Vad Magda gyönyörű mozaik párnái. Csoma Irénke, Végh Ica, Gurbai Gabi, Huvé Klári, Orbáczky Magda és Papp Magdus leheletfinom himzései. Bácsi Manci, Ceilcsér Valika, Virtás Magdus, Simon Médy és Liszka Gizli hajszálfinom tűllhimzései, gyönyörű keresztöltéses szőnyegek és diványpárnái. Feltűnő tehetségről tanuskodnak Szovolla Ica, Bácsi Manci és Fekete Rózsika művészi kiállítású gyapju szővő-sü bluzai.

A növendékek képzelőtehetségének és ügyességének természetesen a vezető tanárnők, illetve tanítónők szerető irányítása és tudása a legfőbb irányítója, akik olyan sok türelemmel és hozzáértéssel bontogatják a növendékek tehetségét. A kiállított kézimunkák szépsége, izléses elrendezése: Theofila főnöknő, Bernada Gizi, Fidelia nővér és Wallner Irénke tanítónő pedagógiai tudását és nagy hozzáértését dicséri.

(V. Gy.)

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Bolhaldon: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északnyugati, északi szél, változó felhőzet, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

HAZAÉRKEZETT BERLINBŐL A MUNKAÜGYI MINISZTER. Bucaresti. Saját tud. Ralea munkaügyi és társadalombiztosító miniszter, aki hosszabb időt töltött Berlinben, hétfőn visszaérkezett a fővárosba.

Zürichi zárlat. Párizs 12.15, London 21.61 fél, Newyork 435.82, Brüsszel 74, Milánó 22.80, Amsterdam 241.30, Berlin 175.70, Prága 15.17 fél, Varsó 82, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Gerely Jolán:

Ha tudnád...

Mindaz, amit a hittudomány az Oltáriszentség szerepéről a lelki életben, annak nevelő és eligazító értékéről tanít, mind megvan ebben a könyvben; de nem elvont tételekben, hanem, mint a nő életében fölmerülő küzdelmek és kérdések végső megoldása. Ugy, hogy a könyv végeredményben az Eucharisztikus életértékeknek kitűnő bemutatója és az Oltáriszentség nevelő erejének újszerű apológiája.

Ara csinos kartonkötésben 90 lei és portó.
Megrendelhető: könyvosztályunknál.

Megbüntetik mindazokat a háztulajdonosokat, akik június 23-ig nem fizetik be a lakbérleti szerződés után esedékes illetéket. Cluj. Saját tudósítónktól. A pénzügyminiszterium rendelete értelmében június 23-án lejár az a határidő, ameddig az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz illetékezés végett be lehet mutatni a lakbér szerződések, illetve, amely határidőig az illeték is befizethető. A pénzügyminiszterium legutóbb kibocsátott körrendeletében nyomatékosan felhívja az érdekeltektől háztulajdonosok figyelmét, hogy az esedékes illetékeket folyó hó 23-ig annál is inkább fizessék be, mert ezt a határidőt semmiféle indoklással nem fogják meghosszabbítani és mindazokat a háztulajdonosokat, illetve bérletet, akik az utolsó határnapi új lakbérleti szerződések után esedékes illetéket a kerületi pénzügyigazgatóságnál nem fizették be, a vonatkozó törvény rendelkezései értelmében megbüntetik.

ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAMOT LÉTESÍT BUCURESTIBEN A CAMBRIDGEI EGYETEM. Bucaresti. Saját tud. A londoni "British Council" ősszel két angol nyelv- és irodalomtanárt fog küldeni: Bucarestibe. A bucaresti egyetemen egyéves előkészítő tanfolyam létesül a román diákok számára, akik a cambridgei egyetemen akarják folytatni tanulmányaikat.

Pénzhamisító banda leleplezésén dolgozik egy fővárosi vizsgálóbíró Clujon. Saját tud. Az ilfovi törvényszék kezdeményezésére a napokban érkezett Clujra Gheorghe Stratubal vizsgálóbíró, aki az itteni rendőrséggel karöltve nagyarányú pénzhamisító banda leleplezésén dolgozik. A vizsgálat eddigi eredményeképpen több clujmegyei községben, így Someseniben és Florestin sorozatos házkutatásokat tartottak. Ennek során sikerült letartóztatni egy Borodi nevű malomtulajdonost fiával együtt, akiknek házában pénzhamisításra alkalmas felszereléseket és eszközöket találtak. A nyomozás érdekében a cluj rendőrség közelebbi adatokat még nem hozott nyilvánosságra.

Kávéházakban, vendéglőkben kávé mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

DISZVACSORA KEMAL ATTATÜRK LEÁNYÁNAK TISZTELETÉRE. Bucaresti. Saját tud. A légügyi minisztérium hétfőn este a „Splendid-park”-étteremben diszvacsorát rendezett Kemal Attatürk leányának tiszteletére. Sabiha Goekem nyilatkozott is a sajtónak és nagy elragadtatással beszélt a román repülés fejlettségéről.

Tudományos expedíció a külvilágtól évezredek óta elzárt coloradói fensíkon. Newyorkból jelentik: Az amerikai természettörténeti muzeum tíztagú expedíciója repülőgépen a coloradói sziklavidékre érkezett, hogy kikutassa a Grand Canyon megközelíthetetlen fensíkját. A „Shiva templomának” és „Woten trónusának” nevezett hegyek és környékük a tudósok állítása szerint évezredek óta vannak a külvilágtól elzárva. Az expedíció reméli, hogy a kiképzendő szűztalajon a külvilág fejlődése által nem érintett növényeket, állatokat, sőt esetleg embereket is talál. A repülőgépen végzett terepszemle megállapította, hogy a hegyek megmászása nehéz és veszélyes, de nem lehetetlen feladat. A mérész kutatók alpesi hegymászó módjára egymáshoz köté indulnak utjukra és erre a célra 210 méter hosszú, rendkívül erős kötelek vittek magukkal.

ARTALMATLANNÁ TETTE A RENDŐRSÉG A POSTATAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZÉT. Bucaresti. Saját tudósítónktól. A rendőrség letartóztatta Simion Catrineanu írtel szelhamosát, aki hosszabb időn keresztül több hamis postatakarékpénztári betétkönyvecske alapján kisebb-nagyobb összegeket vett fel. A 23 éves fiatalember Neamt megyéből került a fővárosba. Azzal kezdte pályafutását, hogy kirabolt egy Popescu nevű pincért s eleinte annak neve alatt dolgozott, de később, miután rájött, hogy a pincért körözik, megváltoztatta nevét és okmányait s ezt a változtatást mintegy huszszor megismételte. Több hamisított postatakarékpénztári betétkönyvecskével kísérletezett, mert ahol úgy vette észre, hogy gyanúsnek tűnik fel, gyorsan eltűnt s más postahivataloknál próbált szerencsét. Hétfőn a Filaret állomáson lévő postahivatalban vesztett rajta.

A SZÉKESFEHÉRVÁROTT TARTANDÓ EGYÜTTES ORSZÁGGYÜLÉSÉRŐL TÁRGYALTAK A MAGYAR KÉPVISELŐHÁZBAN. Budapest. A képviselőház keddi ülésének egyetlen tárgya a Szent István-émlékév alkalmából augusztus 20-án Szekesfehervárott tartandó együttes országgyűlésről szóló törvényjavaslat tárgyalása volt. Az előadó, Tasnády Nagy András, valamint a felszólalók: Sigray Antal, Kenéz Béla és dr. Csik László Szent István király jelentőségét méltatták.

* **Pályázati hirdetmény.** A simandi római katolikus hitközség magyar tanítói vagy tanító-női állást hirdet 1938. október 1-re. Kérvények Waritz József gyógyszerészhez, Simandul de Jos, Judetul Arad, küldendők be augusztus 1-ig, aki egyben bővebb felvilágosítást is ad.

Washington György óriás-arcóle, sziklába vásva. A Dél-Dakota állambeli Rushmore-park sziklába az amerikaiak belevésték a három legnagyobb elnök fejét. Képünkön Washington György befejezés előtt álló óriási arcóle látható, amelyen a dolgozó munkások parányi hangyakként tűnnek fel.

Feljegyzések

Meg kell védünk Transsylvania zsidó polgárait. Azt írja róluk az „Univertul”, hogy magyarul szólítják meg a boltjukba belépő román vevőt s nem románul. Ez nem felel meg a valóságnak. Az igazság az, hogy minden kereskedő — és nemcsak a zsidó — románul köszön minden új vevőnek és csak akkor fordítja magyarra a beszédet, ha a vevő magyarul szólal meg. Ezt pedig megteszi éppen úgy a román kereskedő is. Nem igen történhetett meg a cikkíróval, hogy magyar szóval fogadták a boltokban. Mindennap megtörténik azonban az, hogy magyar kereskedő románul fogadja a magyar vevőt is, ha véletlenül nem ismeri. Ha pedig ismeri, csak természetes, hogy magyarul szól hozzá.

A cikkíró, két egyébként Ilescu Leontinának hívják, követeléseit külföldi tapasztalatokkal támasztja meg. Azt írja többek között: „Olyan demokráta tradíciójú országokban, mint Finnország és a balti államok, nem is szólva más régi kulturájú európai népekről, ezt a kérdést már régen megoldották, mert ott egyetlen kisebbségi polgárnak nem engedik meg, hogy szabotálja boltjában az állam hivatalos nyelvét, sőt mi több, ott nem is engedik meg a kereskedést annak, aki nem tud az állam nyelvén...”

Jártunk Finnországban és jártunk a balti államokban.

Finnországban a kereskedelem nagy részt a svéd nemzetiség kezében van, kik 12%-át teszik az ország lakosságának. Az üzletekben bizony svédül beszélnek, még svédül is köszönnek az emberek. Tilalomról pedig nem igen lehet szó, mert a finn és a svéd egyformán államnyelv az ország alkotmánya alapján. Helsinkit egyetlen megalom is nagyrészt kétnyelvű, a tuaku-i pedig tisztán svéd. Jól értsük meg: Finnországban sok finn ifjú ma is svéd előadásokat hallgat az egyetemeken.

Esztorozóban és Lettországon a nemzetiségek kulturális szabadságát az utóbbi évek nemzeti felhevülései és politikai fordulatái sem csorbították: csak a formákban történelem változások s nem a lényegben. A kereskedelem nagy szerepet játszanak a nemzetiségek: németek, svédok, zsidók. A helyzet általában ugyanaz, mint itt mindlunk: a kereskedő igyekszik minden vevővel annak nyelvén értekezni. Ez könnyen megy, mert a nemzetiségek általában az ország valamennyi nyelvén beszélnek.

A Nyugaton? Erről csak annyit tudunk, hogy Elzasz-Lotharingia kis német városában bizony németül üdvözöl a kereskedő minden vevőt, ki üzletébe lép, mert hiszen az rendesen német is. Nem olvastunk még cikket párizsi lapokban, mely ezt kifogásolta volna.

Ha tehát végignyomozzuk az adatokat, melyekre az „Univertul” cikkírója hivatkozik, meg kell állapítanunk: schol sincsenek a nemzetiségi kereskedők akkora tisztelettel az államnyelv irányában, mint éppen mindlunk. Mirevaló akkor ennek az ellenkezőjét hirdetni az ország legnagyobb lapjában? (Skin.)

Halálos szerencsétlenség játszódás közben. Satumare. Saját tud. Különös szerencsétlenség történt a Dacia szálloda és vendéglő udvarán. Pirkler László 16 éves horfui egyik társával az udvaron a kétkerekű vízihordó szekérral játszadozott. Felváltva húzták egymást a kordén és nagyokat mulattak. A játékot hirtelen súlyos szerencsétlenség zavarta meg. Pirkler Lászlóval a kordé felborult és a rud olyan erővel zuhant a fiu fejére, hogy a koponyája több helyen beszakadt. A mentők az eszméletlen gyermeket kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

Az új ipartörvény ismertetése. Saját alatt áll és dr. Lengyel Zsigmond és dr. Fleischer György szerkesztésében pár napon belül megjelenik. A június hó 6-án meghirdetett új ipartörvény ismertetése román és magyar nyelven, teljes tájékoztatást nyújt az új törvényes rendelkezések tárgyában.

* Elrontott gyomornál és az ezzel összefüggő nélzavarok, felfúvódás, émelygés, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás esetében már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz is igen gyorsan, biztosan és kellemesen tisztítja ki az emésztés útjait. Kérdezze meg orvosát.

Készül a satumaremegei kataszter. Saját tud. Évtizedes mulasztást pótolnak a satumaremegei hatóságok. Hónapok óta tartó munkával rendezték a községi katasztereket, amelyeknek hiányos voltát egyformán érezte a közönség és az állam. Mivel az adót a földek után a kataszter alapján vetették ki, megtörtént, hogy olyan embert hajtottak végre, aki a földet már régen eladta. Eddig 125 községben készültek el a kataszteri munkálatokkal, míg 84 községben ősze fejezik be.

BETEG DISZNÓ HUSÁVAL ETETTE MEG VENDEGEIT A FALUSI GAZDA. Bucuresti. Saját tudósítónktól. A baltimeregyei Recea községben 52 parasztember vett részt Alexandru Ciobanu kalákáján. A gazda jól tartotta őket disznóhússal, de mind az 52 vendég, férfiak és nők, megbetegedtek tőle. Eltérők a jelentések a szerencsétlenség arányairól. A „Timpul” szerint eddig hét halt meg és 16 beteg súlyos állapotban fekszik.

FÖLMENTETTE A HADBÍRÓSÁG TI-MOCEANU FŐHADNAGYOT. Bucuresti. Saját tud. Hétfőn délután a craiovai katonai törvényszék felmentette Voda Timocanu főhadnagyot, akit azzal vádoltak, hogy megölte és kirabolta Arabela Armasescu gazdag idős hölgyet.

Mészáros-sztrájk fenyeget Satumaren. Saját tud. Nisulescu Dumitru törvényszéki elnök, Satumare város polgármestere, — mint legutóbbi számunkban jelentettük, — az árszabályozó bizottság legutóbbi ülésén hatalmi szöval különként négy lejlel leszállította a húsárakat és egy lejlel a barna kenyér árát. Amint előrelátható volt, az érdekelt körében a polgármester intézkedése élénk elégedetlenséget váltott ki. A meszárosok értekezletre jöttek össze és elhatározták, hogy ha a polgármester nem sikerül jobb belátásra bírni bezárják üzleteiket. A magas élőállatárak, adók és illetékek mellett nem bírnak el ilyen nagy árleszállítást, amely biztos ráfizetést jelent. Küldöttséget menesztettek a polgármesterhez, akit arra kértek, rendeljen el próbavágást, hogy állításait kézzelfoghatóan bebizonyítsák. Ha a próbavágás nem őket igazolja, alávetik magukat a polgármester rendelkezéseinek. A meszárosok értekezletével egyidejűleg a pékek is megbeszélést tartottak. Elhatározták, hogy a kilóként 8.20 leibe kerülő lisztből kenyeret sütnék és azt leteszik a polgármester asztalára. Ha a polgármester megállapítja, hogy a kenyér ehető, ráfizetéssel 8 leiert fogják a kenyeret árulni.

Az oradeai Építőiparosok Szövetsége felkéri a vas- és fémiparos szindikátus tagjait, hogy f. hó 22-én, szerdán este fél 7 órakor szíveskedjenek megjelenni a Saspartóban lévő helyiségünkben, ahol taggyűlést tartanak. Elnökség.

NÉMET LAP INDIÁBAN. Bombayból jelentik: Tekintélyesnek ígérkező német nyomda kezdett munkába Bombayban. A nagy nyomda folyóiratot is ad ki, címe: „Der Deutsche in Indien.” Ugyiszólván minden Indiában élő német előfizetője a lapnak, de az előkelő bennszülött kereskedők is szívesen olvasnak.

Birokra kelt a medvével. Sighet. Saját tud. Álmis Péter juhász egy eltévedt báránya felkeresésére ment az erdőbe, midőn egy óriás medvével találkozott, amely derékon kapta. A juhásznak annyi ideje sem maradt, hogy tüszőjéből kését kirántsa. Kétségbeesetten birkózni kezdett a medvével, a harc azonban aligha végződött volna a juhász győzelmével ha nyomába nem iramodnak kutyái, amelyek rátámadtak a medvére s gazdájukat kimentették veszélyes helyzetéből.

Olaszország 12 milliárd lírát költ városrendezésekre. Rómából jelentik: A kőművesek lapja igen érdekes cikkben ismerteti, hogy Olaszországban mennyit költöttek az 53 legnagyobb város rendezésére. A városrendezéseket általános terv szerint végzik, amely különös tekintettel van az egészségügyi körülményekre. A rendezésre fordított összeg eddig három és félmilliárd líra volt. Milánóban és Torinóban 3,200.000 köbméter teret bontottak le. Bolognában és Genovában 600.000 köbmétert, Firenzében és Triestben 500.000 köbmétert, Bresciában és Padovában 300.000 köbmétert. A lap véleménye szerint a jelenlegi városrendezési program öt éves végrehajtása során az erre a célra szánt összeg eléri a 12 milliárd leit.

Olasz hajóraj látogatása a máltai angol kikötőben

A két tengeri haderő közötti barátkozás megújítását vezeti be a látogatás

Londonból jelentik: Az angol-olasz tengeri haderő közötti barátkozás megújítását vezeti be egy olasz hajóraj látogatása a máltai angol kikötőben. Az olasz hajóraj kedden reggel futott be a kikötőbe, ahol az angol katonai és polgári hatóságok fejei üdvözölték az olasz vendégeket, miközben az angol erődökből díszlövéseket adtak le. A háromnapos látogatás alkalmából rendezendő ünnepek sorát Sir Dud-

ley Pound tengernagynak, a földközi-tengeri angol flotta főparancsnokának díszlakomájával vezette be kedden délután. A tisztek részére tenisz-versenyt rendeznek, a legénység pedig labdarugó-mérkőzéseken vesz részt. Nagy táncmulatság is lesz egy angol csatahajón. Az ünnepeket a máltai kormányzó díszlakomája fejezi be. Az olasz hajóraj péntek reggel szedi fel horgonyait.

LONDONBÓL PÁRIZSBA. MAJD VELENCEBE UTAZIK TATARESCU. Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Tatarescu volt román miniszterelnök és külügyminiszter csütörtökön Londonból Párizsba utazik és egy-két napi ott tartózkodás után Velencébe megy.

A világ legnagyobb autója nyolckerekű kocsi-szörny. Londonból jelentik: A világ legnagyobb gépkocsija Angliában készült el Eyston kapitány, az angol versenyző számára. Az óriási, bálnához hasonló nyolckerekű kocsi-szörnyeteg hossza 40 méter, szélessége 2.1 méter, súlya több hét tonnánál, két, egyenként tizenkét hengeres motorja összesen hater ezer lóerőt fejleszt. Eyston kapitány reméli, hogy a Salt Lake melletti verseny pályán óránként 650 kilométer sebességet ér el kocsijával.

„ÖRDÖGÜZŐ” BANDÁT FOGOTT EL A LUGOJI RENDŐRSÉG. Az itteni rendőrség hosszas nyomozás után egy szélhámos bandát tartóztatott le, amelynek tagjai már évek óta a Timis-partra csallák a hiszékeny embereket és ott „varázslásokkal”, „ördögüzéssel” s más hasonló hókusz-pókuszokkal tekintélyes összegeket csaltak ki tőlük. A bandának még több tagja is van, akiket nem sikerült kézrekeríteni.

Két öngyilkosság Maramures megyében. Sighet. Saját tud. Pinele de Sub Munte községben Haritig Gheorghe 26 éves gazdálkodó pillanatnyi elmezavarásban felakasztotta magát. Holttestét csak nanok mulva találták meg. — Sarkady Károly 65 éves sighetli cipész testét beretével borzalmas módon összeszabdalta. Mire rátaláltak, halott volt. A szerencsétlen ember, aki testén hatvan vágást ejtett, nyomora miatt menekült a halálba.

A LELKIISMERETES ANGOL POSTA. Londonból jelentik: Stein Katalin londoni lakosnak a posta 1913 október 2-án levelezőlapot próbált kézbesíteni, de sikertelenül, mert a címzett elköltözött. Új lakóhelyén most találták meg és a posta lelkiismeretesen kézbesítette a 24 éves levelezőlapot fizetési meghagyás kíséretében, miután a levelezőlapok szállítási díját időközben félpennyről egy pennyre emelték.

Temetés. Benedict Sándorné szül. Bódy Emma 21 éves korában meghalt. Temetése szerdán délelőtt 11 órakor lesz a Steinberger-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Vulturii (Sasok) Turista Egyesülete folyó hó 26-án, vasárnap a clujai Gypár Turista Egyesület meghívására a Dragan-völgyére rendez társas-kirándulást az összes helybeli turista szakosztályokkal együtt. Indulás vasárnap reggel fél 4 órakor. Poeni-ig autóval, innen a Ciripa-ig iparvasuttal. Itt a kirándulók két csoportra oszlanak: az egyik rész felkeresi az Ördögmalom-vizesést, a másik csoport pedig Stána de Vale fürdőre megy fel. Visszaindulás Ciripáról délután 4 órakor. Részvételi díj egyévesen 160 Leiben lett megállapítva. Jelentkezni lehet péntek délig: Mocsáry Sándor írógépkereskedőnél (B-dul Regele Ferdinand 13.), Gyenge István ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és d. u. 6-8 között az egyesület irodájában.

S. T. Vulturii (Sasok) június 19-én, vasárnap 6 órai indulással Alesd—Pădurea Neagră—Magoşlacra rendez kirándulást. Részvételi díj: 70—80 lei. Jelentkezni Mocsáry írógépkereskedőnél (Oradea, Boulevard Regele Ferdinand 13.), Gyenge ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és az egyesületnél délután 6—8 óra között

SPORTHIREK

A párizsi labdarugó világbajnokság pénzügyi mérlege a legújabb párizsi jelentés szerint a következő: Bevétel: 5,866.000 frank, kiadás: 4,500.000 frank. Nyereség: 1,366.000 frank. Magyar-olasz mérkőzés -bevétele 808 ezer frank. A legnagyobb bevétel a francia-olasz mérkőzésen volt, ahol 58 ezer néző 875 ezer frank bevételt jelentett.

A cluji kerületi atlétikai bajnokság eredményei. Clujról jelentik: A Mihály-parki stadionban vasárnap tartották meg Cluj kerületi atlétikai bajnokságának első napi számait. 100 m.: 1. Dejenariu KAC 11.1 mp. 2. Suloioc Soimii 11.3 mp. 3. Nemez KAC 11.4. 400 m.: 1. Nemez KAC 53.9. 2. Dr. Bremzay KAC 54.2 mp. 1500 m.: 1. Grosan KAC 4 p. 34.7 mp. Versenyen kívül az országos bajnok Kiss 4 p. 19 mp.-t futott. Magasugrás: 1. Lieszky KAC 168 cm. 2. Dr. Hersényi KAC 163 cm. 3. Csutor KAC 163 cm. Alexandru versenyen kívül 168 cm. Távolugrás: 1. Sasu U 615 cm. 2. Lieszky KAC 607 cm. Alexandru versenyen kívül 624 cm. Súly: 1. Dr. Hersényi KAC 12.74 m. 2. Borcoman KAC 37.41 m. 2. Dr. Hersényi KAC 34.35 m. 3. Biró György KAC 33.35 m. Geregy: 1. Biró György KAC 44 m. 2. Suloioc Soimii 33.55 m. 3. Borcoman 38.10 m. Alexandrescu versenyen kívül 41.70 m.

A kerületi atlétikai bajnokság második napjának eredményei. Clujról jelentik: 200 m. 1. Dejenariu KAC 22.9 mp. 2. Suloioc, Soimii 23.8 mp. 3. Tamás KAC 24.8 mp. 4. Fosztó KAC 24.1 mp. 2. Kics KAC 2.178 mp. Versenyen kívül Kics György KAC 2.026 mp. 3000 m.: 1. Grosan KAC 10.27 mp. 2. Zarak KAC 10.438 mp. 3. Xantus KAC 10.46 mp. Hármassugrás: 1. Murzafer Sefket KAC 11.53 m. 2. Sasu U. 10.90 m. Kalapácsvetés: 1. Biró György KAC 43.65 m. Rudugrás: Dr. Biro KAC 3.40 m. 4x100 m. staféta: 1. KAC (Fosztó, Tamás, Bremzay, Dejenariu) 46.4.

Lelkigyakorlatos könyvek:

- Csávossy Elemér S. J. **Örökigazságok.** Teljesen kidolgozott lelki-gyakorlatos beszédek 3, 5, 8 napos lelki-gyakorlatok anyagával. Ára kartonkötésben 235.— Lei.
- Csávossy Elmér S. J. **A nagy Király nyomdokain.** A Szent Ignác-féle lelki-gyakorlatok második hetének anyaga az Ur Jézus életéből kinszenvedésig terjedő idő mesteri feldolgozásával. Ára kartonkötésben 235.— Lei.
- Csávossy Elemér S. J.: **Kereszt és feltámadás.** Az Ur kinszenvedése, megdicsőülése, mennybemenetele stb. anyagának remek feldolgozása Szent Ignác lelki-gyakorlatos felépítése szerint. Ára kartonkötésben 325.— Lei.
- Blazovich Jákó O. S. B.: **A csend mélységeiből.** Költői szárnyalású, mélyen szántó, remek, eredeti gondolatokban gazdag lelki-gyakorlatos elmélyedések. Ára kartonkötésben 105.— Lei.
- Schmiedt Béla dr.: **Lelket az életből!** Lebilincselően érdekes, modern példákban feldolgozott lelki-gyakorlatos példák. Kartonkötésben 115.— Lei.

Kaphatók könyvosztályunknál.

Színes pósta

*

AKI ÚJ OLDALBORDÁT KAPOTT ELADOTT CSONTJÁÉRT

Robert Richárd newyorki építész pillanatnyi pénzzavarában 250 dollárért eladta egyik bordáját Gold Edig fiatal leánynak, aki gépkocsiszereztetése során arcsérüléseket szenvedett és az idegen csontorranak kifoltozása céljából volt szüksége. A műtét előtt az orvos bemutatta a csinos fiatal építész a rokonszenves ifjú hölgynek. A sikeres műtétet barátság, majd eljegyzés követte és Robert meglepéssel újságotla barátainak, hogy „új oldalbordát” kapott a feláldozott csontért.

A LONDONI OPERASZEZON BALESETEI

A londoni Covent-Garden-Oper előadásait mostanában kétszer is megzavarták a körülmények. Először a Varázsfuvola előadása közben történt baleset. A holdkulissza Erna Berger énekesnővel együtt a színpadra zuhant, Ujabbán pedig egy énekesnek a megbetegedése okozott nagy zavart. Az énekesnek a Szóktetés a szerályból című Mozart operában kellett volna énekelnie. Az opera vezetősége kénytelen volt megváltoztatni a műsort s a Rózsaloavgot tüzték ki, ami újabb nehézségeket okozott, mert a két nő főszerep énekesnője, Tiana Lemnitz és Marie Luise Schilp éppen Berlinben tartózkodott. Telefonon ugyan beszélhettek a két művésznővel, de kiderült, hogy a berlin-londoni repülőgépen minden hely le volt foglalva. Az utolsó percben két angol utas visszalépett s a két énekesnő elutazhatott Londonba. Közben az opera igazgatósága minden jegytulajdonossal, már amennyiben tudták a nevüket és címüket, telefonon közölte a műsorváltást.

A két énekesnő az utolsó pillanatban megérkezett és a Rózsaloavgot előadását további incidens nélkül emgtarthatták.

MIT ÉREZ. AKIT MEGMART A KIGYÓ?

A port-elizabethi szérumtermelő intézet kigyókerájában 24 vállalkozószellemű négert a legkülönfélébb kigyókkal marattak meg, hogy a lefolyó betegség szimptomáit tanulmányozhassák. Majdnem valamennyi kigyófajta harapása után a megmárt ember iszonyu tüzes lüktetést érez a marás helye körül. Tíz perc múlva a lüktetés átmev az egész testre és különösen a szívben s agyban éri el legmagasabb fokát. Tizenöt perc múlva megszűnnek a fájdalmak, a megmárt végtag merevvé válik, a beteg jóleső nyugalmat érez s néhány újabb perc múlva beáll az agónia. Van azonban egy kigyó, melyet leveli kobrának neveznek, ha ez megmarja az embert, az áldozat különös bódulatba esik, önkénytelenül énekelni kezd és kálolva mev a halálba — csekély hét perc alatt. Nyolc percig még nem élt ember a marás után. A leveli kobra ujjnyi hosszú vékony féreg, védekezni ellene nem lehet, a faágakról egyszerűen az áldozat nyakába ugrik. Szérumát még ma sem használják ökéletes biztonsággal. A kigyókerájban sem merték a leveli kobra harapásának következményeit egészséges emberen kipróbálni.

A RÁDIÓ MEGSZERVEZÉSE ALBÁNIÁBAN.

I. Zog király uralkodásának tizedik évfordulója alkalmából a tiranai rövidhullámú adó meg fogja kezdeni rendszeres működését. A rendszeres leadásokat decemberben kezdik meg s egyidejűleg bevezetik a rövidhullámú szikrázárviróforgalmat a külfölddel is.

A tervek szerint minden község a kormányzattól külön készüléket kap. A helyi hatóságok meghatározott esti órákban, valamint vasárnaponként és ünnepnapokon kötelesek a lakosságot összegyűjteni, hogy közösen hallgassák a hazafias és az oktató előadásokat. Az oktató előadások témái mezőgazdaságiak és egészségügyiék.

KÖZGAZDASÁG

Az új kamattörvény

A Petrovay Tibor és dr Oberdind József György szerkesztésében megjelenő „Szövetkezeti Értesítő”-ből vesszük az alábbi cikket:

A szövetkezeti ügyeknek a nemzetgazdasági miniszteriumba való beutalása, valamint az a körülmény, hogy ennek a miniszteriumnak vezetője Constantinescu bankkormányzó lett, arra mutat, hogy az állam különös súlyt fektet a szövetkezeti hitel ujjáélesztésének kérdésére. A nemzetgazdasági miniszter, mint a jegybank kormányzója, évek óta a legközvetlenebb közelségből ismeri hiteléletünk hiányosságait és szükségleteit és intézkedéseit azt bizonyítják, tisztában van azzal, hogy termelésünk olcsó hiánya miatt nem tud fejlődni. Mindazok az intézkedések, amelyeket a korábbi kormányok a hitelélet helyreállítására érdekében tettek, teljesen hatástalanok maradtak, mert azt a bizalmatlanságot, amely a konverziós törvény következtében előállt, nem sikerült leküzdödni. Az ország hitelének helyreállítására egyik legalkalmasabb eszköz volna a belső tőkeképződés folyamatának előmozdítása, a heverő tőkének a gazdasági élet vérkeringésébe és a termelő munkába való bevonása, s a takarékosági szellemnek újbóli felélesztése. A mai állapot mindennél jobban igazolja, hogy bizonyos morális tényezőknek milyen óriási befolyása és hatása van az ország egész nemzetgazdasági életére. Hogy ezt a folyamatot meg lehessen indítani, már régóta szükségesnek mutatkozott, hogy a Nemzeti Bank, mint az ország legelső hitellelítő szerve, fokozottabb mértékben jöjjön a pénzügyi tevékenységére, a nemzetiségi különbözőségeket figyelembe nem véve, egyaránt támogassa olcsó visszlészámitolási hitellel a konverzió viharait kiálló pénzügyi intézeteket és szövetkezeteket.

A nemzetgazdasági miniszter és bankkormányzó elsősorban az olcsó hitel kérdését akarja megoldani, ez az előfeltétele a gazdasági élet fejlesztésének, a termelés fokozásának, az élet olcsóbbításának és a hitelélet újbóli megindulásának. Ebben a vonatkozásban a legnagyobb jelentősége van az ország szövetkezeti hálózatának, elsősorban a hitelszövetkezeteknek, melyeknek reorganizálása nélkül a falvak hitellátása nem biztosítható, a mezőgazdaság sajátos termelési szükségleteihez alkalmazkodó hitel kérdése meg nem oldható. Az ország egész közvéleménye, de különösen a szövetkezeti mozgalom nagy örömmel üdvözölte a nemzetgazdasági miniszterium elhatározását és legelső intézkedéseit. Az az érdeklődés, amellyel a Nemzeti Banknál felállított külön hitelszövetkezeti ügyosztály a kisebbségi hitelszövetkezetek felé is fordult, azt a reményt adja, hogy a kisebbségi hitellelítőzetekkel szemben eddig tapasztalt megkülönböztetés talán meg fog szűnni és a kisebbségi hitelszövetkezetek is részesülhetnek majd a Nemzeti Bank visszlészámitolási hitelében. Bizonyos, hogy ebben a tekintetben még sok nehézséggel fogunk találkozni. Meg lehet érteni a Nemzeti Banknak azon elhatározását, hogy a magasabb szövetkezeti intézmények, i. m. a Szövetkezeti Központi Bank, a szövetkezeti központok, megyei szövetségek kihagyásával közvetlen akar érintkezésbe lépni a falusi szövetkezetekkel. Így bizonyára sokkal szorosabb lesz az a kapcsolat, amely a Nemzeti Bank és a falusi szövetkezetek között az adós és hitelező viszonylatában létrejön és módjában lesz a szövetkezetek, a kihelyezett hiteleket és az adósok bonitását, sokkal inkább nyilvánartani. Mégis helyesebbnek mutatkozott volna a szövetkezeti központok elosztó tevékenységének igénybe vétele, már csak abból a szempontból is, hogy azokkal a nehézségekkel, amelyek a hitel igénybevételével együttjáró formasságokkal járnak, különösen a nemánul nem tudó vezetőségi tagokból álló kisebbségi falusi szövetkezeteknél, az egyes szövetkezetek a központok segítségével könnyebben megküzdjenek.

Az új tervek között, amelyek a hitelélet reorganizálására irányulnak, ott találjuk a hitellelítőzeteknél elhelyezett betéteknek állami garantálására vonatkozó törvényjavaslatot is, továbbá egy országos központi hitel és adószámlaváltó intézmény felállítására vonatkozó tervet. Ezekkel a törekvésekkel van összefüggésben az új kamattörvény is, amely a maximális kamatlábát meglepetésszerűen 9 és fél százalékról 7 és fél százalékra szállította le. Az ország gazdasági és pénzügyi közvéleménye nagy meglepetéssel vette tudomásul az új intézkedést és azt bizonyos körökben elhíhízott, vagy legalább is korai intézkedésnek tartják. Valóban a kamattörvény és a jegybank kamatlábjának leszállításának akkor szokatlan következményei, amikor azt egy ország gazdasági életének fejlődése, a termelés fokozottsága, főképpen pedig bizonyos hiteltelenség indokolja, illetve kívánja. Nálunk azonban még egyelőre ilyenről nincsen szó. A hozott intézkedés következtében a pénzügyi intézetek kénytelenek voltak a

náluk gyümölcsötetésre elhelyezett betétek kamatait szintén leszállítani, s így az intézkedés egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a visszhuzódott betéti tőkét ismét a pénzügyi intézetek felé terelje, a takarékosági szellemet fejlessze s a belső tőkeképződés folyamatát elindítsa. Az indoklás szerint a meghozott intézkedésnek oka az, hogy a nemzetgazdasági miniszterium a tőkének elsősorban az ipari termelésbe és különböző kereskedelmi vállalkozásokba való bevonulását kívánja siettetni, ami kétségtelenül be is fog következni, tekintve, hogy a tőke mindenütt a magasabb jövedelmezőséget keresi. Mégis azonban azt hisszük, hogy a maximális kamatláb leszállítása korai intézkedés volt, mert ma nem az utóbbi években amugy is nagy fejlődésnek indult hazai ipar további fejlesztésén van a hangsúly és szükséglet, hanem mindenekelőtt a megnövekedett hitelígénylések kielégítésének, főképpen pedig a hitellelítőzetek tőkékkel való ellátásának problémáján. Azt hisszük, hogy a szövetkezeti közvélemény a meghozott intézkedést csak akkor üdvözölheti örömmel, ha a hitelszövetkezeti hálózatnak a Nemzeti Bank visszlészámitolási hitellel való bekapcsolása nemcsak ígéret marad és szándék, hanem tényleges megvalósulás is lesz (P. T.)

FELÜLVIZSGÁLÁSOKAT VÉGEZ ORSZÁGRÉSZEINK GAZDASÁGI JELLEGŰ INTÉZMÉNYEINÉL A KÖZGAZDASÁGI MINISZTER. Bucuressti. Sajat tud. Constantinescu közgazdasági miniszter és nemzeti bankkormányzó hétfőn Transsilvániába utazott, ahol felülvizsgálatot végez a gazdasági jellegű intézményeknél.

* Aranyérmét és béldugulást, valamint az ezekkel járó derékfájás, mellszorulás, szivdobbogás és szédülési rohamok esetén reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar kellemes meglkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

Amerika mozgósít a gyermekrablók ellen.

Az amerikai közvéleményt szinte állandóan izgalomban tartják az ismétlődő gyermekrablások és gyilkosságok. Hogy az egész lakosságot megnyire foglalkoztatják ezek a bűncselekmények, mutatja a képünkön látható tömeg, mely egy ifjusági szervezet tagjaiból verődött össze abból a célból hogy a kis Jimmy Cash gyilkosát élve, vagy halva előkerítse. Mint tudjuk, időközben a rendőrség elfogta és a bíróság már halálra is ítélte a kis Jimmy gyilkosát, Franklin Mc. Callt.

LEGUJABB

Mailáth püspököt érsekké nevezte ki a Szentszék

Vorbuchner Adolf utódlási joggal kinevezett segédpüspök megyéspüspökké való kinevezése

Lapzártakor jelenti bucuresti tudósítónk: A pápa május 28-iki kelettel érsekké nevezte ki Mailáth püspököt. E kinevezés erejénél fogva Mailáth püspök lemond az alba-iuliai püspökségről, amelynek vezetését ezután titulárisan is Vorbuchner Adolf utódlási joggal ki-

nevezett segédpüspök veszi át. Az erről szóló pápai bullát Vorbuchner Adolf püspök hétfőn vette át a pápai nunciustól. Vorbuchner Adolf püspök titkárával, Nagy Jenővel Bucurestiben tartózkodik, hogy iskolai és egyházi ügyekben illetékes tényezőknél közbenjárjon.

Nagy kémkedési bűnpör a newyorki szövetségi bíróság előtt

A kémszervezet katonai titkokat akart kiszolgáltatni idegen hatalomnak

Newyorkból jelentik: A szövetségi bíróság nagy kémkedési pör tárgyalását kezdte meg kedden. A pörnek 18 vádlottja van. Az ügyész közleménye szerint a kémszervezet titkos értesüléseket igyekezett szerezni az Egyesült Államok nemzetvédelmi rendszeréről, katonai légügyeiről

és tengerészetéről, hogy azután azokat egy külföldi kormánynak kiszolgáltassa. A vádlottak ellen tehát az a vád, hogy ezeket az adatokat megszerezték és az illető külföldi országba eljuttatni igyekeztek.

Kijelölte a minisztérium az érettségi vizsgabizottságokat

Az iskolák beosztása bizottságok szerint

Bucuresti. Saját tud. A nemzetevelésügyi miniszter kijelölte az érettségizető bizottságokat az ország egész területén. E bizottságok a következők:

1. sz. bizottság Timisoara, D. Loga-liceumban, itt vizsgáznak a timisoarai D. Loga, a német caransebesi, oravitai al-liceumok növendékei. 2. sz. bizottság Timisoara, Carmen Sylva helyiségében vizsgáznak a Carmen Sylva liceum, a piarista liceum, a római katolikus, a notre-dame liceum növendékei. 3. sz. bizottság Arad, a Moise Nicoara liceumban, vizsgáznak a Moise Nicoara liceum, az állami leányliceum, a lugoji fiú- és leányliceum, izraelita liceum, az aradi római katolikus magánliceum. 4. sz. bizottság Oradea, a Gojdu liceum helyiségében, vizsgáznak a Gojdu liceum, a Gojdu liceum magyar szekció, a beiusi fiú- és leányliceum. 5. sz. bizottság Oradea, a leányliceum helyiségében vizsgáznak az oradeai notre-dame de sion intézet, a zsidó fiúiskola, a carei fiú-liceum, a simleui fiú-liceum, az állami református liceum növendékei. 6. sz. bizottság Satumare, az Eminescu liceum helyiségében, vizsgáznak a satumarei Eminescu-liceum, a satumarei Doamna Stancu liceum, a satumarei liceum, a római katolikus leány-liceum, a baia-marei Sincal-liceum, a sighetii fiú- és a sighetii leány-liceum. 7. sz. bizottság Cluj, Baritiu-liceum helyiségében, vizsgáznak a Baritiu, Cluj, pedagógiai seminarium liceuma Cluj. 8. sz. bizottság Cluj, Pr. Ileana helyiségében, vizsgáznak a clujii római katolikus fiú, a református leány, az unitárius fiú-li-

ceum. 9. sz. bizottság Cluj, Regina Maria-liceum helyiségében, vizsgáznak a Regina Maria, a turdai Pr. Ileana, a clujii Pr. Ileana, a clujii római katolikus leány-liceum. 10. sz. bizottság Dej, az Andrei Muresanu liceum helyiségében, a deji állami, bistritai állami, bistritai evangélikus német, a nasaudi és gheriai liceumok. 11. sz. bizottság az Al. Papiu Ilarian liceum helyiségében Vizy Nfrea leány-liceum, a targu-muresi református fiú-liceum. 12. sz. bizottság Orestie Aurel Vlaicu liceum helyiségében, vizsgáznak Orastie, devai, petrosani, bradi liceumok növendékei. 13. sz. bizottság Sibiu, Dna Ileana Sibiu, alba-iuliai leányliceum. 14. sz. bizottság Sibiu, a Dna Ileana liceum helyiségében, vizsgáznak a sibiui evangélikus fiú, a sibiui evangélikus leány, alba-iuliai, saimi, a Mihai Viteazul liceum. 15. sz. bizottság Aiud, a Maiorescu liceum helyiségében, vizsgáznak a Maiorescu Aiud, az aiudi református liceum, turdai fiú-liceum, az alba-iuliai római katolikus fiú-liceum. 16. sz. bizottság Blaj, a Sf. Vasile-liceum helyiségében, vizsgáznak a blajii gör. kat. fiú és leány-liceum és a dumbraveni fiú-liceum. 17. sz. bizottság Brasov, Asagufa helyiségében, vizsgáznak a brasovi római katolikus fiú-liceum, a brasovi Honterus-liceum, a sft-gheorghei liceumok, a sighisoarei Sft. Nicolae liceum, a sighisoarei Teutsch-liceum, a mediasi fiú-liceum. 19. sz. bizottság Odorheiu, a Sft. Iosif-liceum helyiségében, vizsgáznak a Sft. Iosif-liceum, az odorheii római katolikus fiú-liceum, a Gh. Ducei unitárius fiú-liceum, a merceurea-ciucului és a gheorgheni liceumok.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Utcai
szoba, előszoba kiadó. Oradea, Strada I. C. Bratianu 52. szám.

Szoba,
konyha, előszobás lakás kiadó. — Bodnár, Oradea, Str. Tache Joneanu 45. szám.

Magányos
hivatalnoknőnek vagy kézimunkából élőnek butorozott szobát adok, a lakásom felügyeletéért. — Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 69. I. em. 5.

Egyszoba,
konyha, előszoba kiadó július 1-re. Oradea Str. Oltenia 8. szám.

Kiadó
egy üzlethelyiség azonnalra. Oradea, Strada Alexandri 13.

Két
utcai szobás, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Muresanu 14.

2 szobás
előszobás lakás azonnalra kiadó. Oradea, Str. Barier 5. szám. (Colonie Pocany.)

Két szoba,
előszoba, konyha, kamara mellékhelyiséggel kiadó július 1-re. Cim: Oradea, Str. Constanza 25. szám.

Központban
udvari parkettás szoba és konyhából álló lakás, szeptember, esetleg augusztus 1-re kiadó. Értekezni: Oradea, Str. Moldova 2.

Két
szoba, konyha, kamra kiadó a Katalin-templom mellett. Oradea, Prága-u. Villany van.

2 szoba
konyha azonnalra kiadó. Oradea, Str. Petőfi 24. szám.

Egy
és kétszobás lakás kiadó. Cim: Oradea, Str. Codrilor 11. szám.

2 szobás
komfortos lakás aug. 1-re kiadó. Oradea, Regele Ferdinand 49, illetve Str. Párintele Danila 7. szám.

Kétszobás
utcaillakás kiadó aug. 1-re. Vasredőny eladó. Dr. Bozsodi, Oradea, Pável-utca 17.

Három- és kétszobás
fürdőszobás lakások augusztus 1-re kiadók. Érdeklődni: Oradea, Oltenia-u. 2. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgalmazásán Oradea, Str. Regele Carol II. No. 4

Adás-vétel

Eladó
2 szobás magánház megfelelő kerttel 35.000 lei. Mellette egy ház, hely: 15.000 lei. Oradea, Str. Aleşduului No. 4-6. Értekezhetni: dr. Bologa, Prefectura.

Előszoba fal,
hartzi kanári, konyhaszekrény, 37-es uj sőtékek női cipő eladó. Oradea, Strada Vasile Conta 7. szám.

Ötötthas
fürdőkád, jókarban eladó. Oradea, Str. Vlahuta 38. szám.

Pianino,
majdnem új, több száz klasszikus kottával eladó. Cim: Rácz József plébános, Mihaileni, jud. Ciuc.

Használt,
de jókarban lévő kérekpár eladó. Oradea, Str. Negruzzii No. 18.

Stingl
zongora eladó. Oradea Str. Wilson 9-a.

Jégszekrény
jókarban lévő eladó, fűszeresnek alkalmas. Oradea, Str. Regele Carol II. 19.

Különféle

Elveszett
Str. Vlahuta 53. szám alól szürke faj macska. Megtaláló keretlik értesítse fenti címet.

Papstestvérek!
Szívesen fogadok nyaralásra, pihenésre barátait. Cim a kiadóban.

Veszek
aranyat, ezüstöt, briliánsot. Herbst ékszerárúház, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Alkalmazás

Cukorkaüzlet
megfelelő gyakorlattal rendelkező segédet — vagy kiszolgálónót keres. Petrovici, Oradea, Str. Alexandri 26/28.

Gyümölcselvést
és főzések befőzését vállalja nyugdíjas tanítónő. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 51.

Oktatás

Láposy Erzsébet
zenetanárnő
tanít kezdőket, haladókat, akadémistákat. Oradea, Str. Simeon Stefan No. 20.